Rapport

Interessentkartlegging Helsecampus Årstadvollen

Universitetet i Bergen

Mars 2016

Ove Botnevik, UiB

Karen Osmundsen, Deloitte

Innholdsfortegnelse

1. Innledning ... 3
1.1 Oppdragsbeskrivelse ... 4
1.2 Gjennomføring ... 4
1.2.1 Spørsmål som ble stilt i intervju ... 6
2. Interessenter – kartlegging av faglig interesse ... 7
2.1 Innledning ... 7
2.2 Universitetet i Bergen ... 7
2.2.1 Det medisinsk-odontologiske fakultet (MOF) ... 7
2.2.2 UiB – MOF – Institutt for global helse og samfunnsmedisin (IGS) ... 10
2.2.3 Det psykologiske fakultet (DPF) ... 13
2.2.4 Det juridiske fakultet (DJF) ... 15
2.2.5 Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN) ... 16
2.2.6 Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV) ... 16
2.2.7 Det humanistiske fakultet (HF) ... 18
2.3 Uni Research Helse ... 20
2.4 Høgskolen i Bergen (HiB) – Avdeling for helse- og sosialfag ... 21
2.5 Haraldsplass ... 24
2.6 Tannhelsetjenesten - Hordaland fylkeskommune (HFK) ... 25
2.7 Bergen Teknologioverføring (BTO) ... 27
2.8 Bergen kommune ... 27
2.9 Helse Bergen ... 31
2.10 Folkehelseinstituttet (FHI) ... 32
3. Analyse ... 35
3.1 Innledning ... 35
3.2 Grenseflater ... 35
3.2.1 Grenseflater mellom utdannings- og forskningsinstitusjoner ... 37
3.2.1.1 UiB ... 38
3.2.1.2 HiB ... 38
3.2.1.3 Uni Research Helse ... 38
3.2.2 Grenseflater mellom utdanning/forskning og representanter for brukere/pasienter ... 39
3.2.2.1 Samarbeidsarenaer ... 39
3.2.2.2 Samarbeidsområder ... 40
3.3 Konklusjon ... 43
3.3.1 Samarbeidsarenaer ... 43
3.3.2 Samarbeidsområder ... 43
3.3.3 Samarbeidsarenaer og samarbeidsområder ... 44
3.3.4 Reviderte samarbeidsområder ... 44

1. Innledning

I Universitetet i Bergens strategi for 2016 - 2022 er etablering av kunnskapsklynger et av UiBs fremste virkemidler for å videreutvikle fremragende forsknings- og utdanningsmiljøer. I tillegg skal man vektlegge innovasjon og samarbeid med forskningsinstitusjoner, og etablere nye måter å organisere og lede faglig samarbeid som krysser fag- og fakultetsgrenser. Profilen på klyngesatsningen er rettet mot temaene hav, liv og samfunn[1].

I strategien for 2016-2022 beskrives klyngesatsningen på følgende måte:

> *«Å etablere kunnskapsklynger er en av flere arbeidsmetoder for å oppnå UiBs mål om å utvikle fremragende forsknings- og utdanningsmiljøer. Klyngene baseres på tverrfaglig samarbeid for å løse komplekse tema. Klyngene må etableres på områder hvor UiB allerede har høy internasjonal faglig kvalitet, men også der hvor det er muligheter for omfattende samarbeid mellom fagmiljøer internt ved UiB og eksterne partnere i forskningsinstitusjoner, næringsliv, forvaltning og kultur- og samfunnsliv. Virksomheten må i betydelig grad finansieres gjennom eksterne midler.»*

Blant flere klyngesatsninger ved UiB, omtales en helseklynge i strategien. Klyngen skal samle helsefaglige miljøer for forskning, utdanning, formidling og innovasjon i Bergen og på Vestlandet.

UiB oppnevnte en styringsgruppe våren 2015, for å lede arbeidet med etablering av en helseklynge, som har fått navnet «Helsecampus Årstadvollen» (HCÅ). Planlegging av HCÅ er et samarbeid mellom UiB og andre aktører som Høgskolen i Bergen (HiB), Helse Bergen, Uni Research og Bergen kommune. Samarbeidet mellom aktørene skal skje innenfor forskning, utdanning, innovasjon og formidling innenfor primærhelsetjenesten. Den faglige kjernen i klyngen er samfunnsmedisin og primærhelse.

Det er viktig å påpeke at en klynge er mer enn et fysisk bygg. En bygning er et virkemiddel for å etablere fysiske arenaer og rammer for et klyngesamarbeid. I tillegg vil en klynge også bestå av samarbeidsflater mellom aktører som ikke er fysisk lokalisert i samme bygg. Se figur 1 for en illustrasjon av dette.

Hensikten med samlokaliseringen er å samle aktører som har komplementære faglige grenseflater og skape tettere koblinger mellom disse, for å øke samarbeid om forskning, utdanning, formidling og innovasjon på tvers av fag og profesjoner.

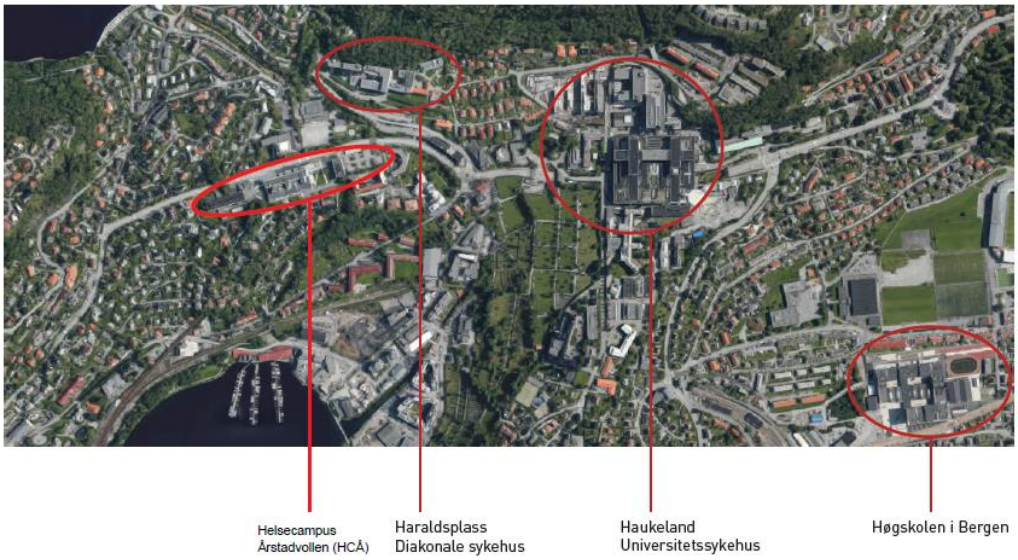

Figur 1: HCÅ - Helseklynge - mer enn et bygg

[1] UiB Strategi 2016-2022 http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/strategi.pdf

Våren 2015 ble det igangsatt et arbeid for å lage en visjon for HCÅ, som grunnlag for klyngen og det videre arbeidet med utviklingen av klyngen. I visjonsarbeidet ble det gjennomført intervjuer med sentrale interessenter i klyngesatsningen, hvor interessentene ble bedt om å utdype sine forventninger og ambisjoner til HCÅ (bygget og klyngen) på tre områder: Funksjonalitet, Identitet og Omdømme.

Basert på interessentenes svar og en workshop med utvidet styringsgruppe, ble det sammenfattet en visjon for HCÅ, som senere også ble vedtatt av styringsgruppen i august 2015.

Visjonen for HCÅ:

> ***«HCÅ skaper innovative helse- og omsorgsløsninger for hele mennesket, ved hjelp av fremragende forskning og utdanning, fullverdige praksisarenaer og tverrfaglig samhandling».***

Visjonen munner ut i de fire pilarene forskning, utdanning, formidling og innovasjon, som illustrert i figur 2.

Figur 2: Visjon Helsecampus Årstadvollen

1.1 Oppdragsbeskrivelse

Basert på visjonsarbeidet som ble gjennomført våren 2015, har styringsgruppen for HCÅ igangsatt et arbeid høsten 2015 for å kartlegge de ulike interessentene som er aktuelle i en helseklynge. Målet med arbeidet var å få en oversikt over hvilke aktører som ønsker fysisk lokalisering i et nybygg, hvilke aktører som ønsker å være en del av klyngen uten å være under samme tak og hvilke faglige grenseflater og interesser de ulike aktørene har for hverandre. En aktørs faglige grenseflate mot andre aktører gjenspeiler et ønske om et tettere faglig samarbeid. Den faglige nærheten mellom aktørene kan utløse en merverdi ved samlokalisering i HCÅ.

1.2 Gjennomføring

Arbeidet startet med en kartlegging av interessenter, basert på innspill visjonsarbeidet og innspill fra styringsgruppen og viktige interessenter. Oversikt over interessenter er illustrert i figur 3.

Det ble videre planlagt og gjennomført intervjuer på 1 – 1,5 time med hver av interessentene i løpet av september/oktober 2015, for å kartlegge deres faglige grenseflater mot de andre aktører. Intervjuene ble holdt av Ove Botnevik (UiB) og Karen Osmundsen (Deloitte), og interessentene stilte med en eller flere personer med faglig grunnlag for å kunne besvare spørsmålene som de hadde fått tilsendt i forkant.

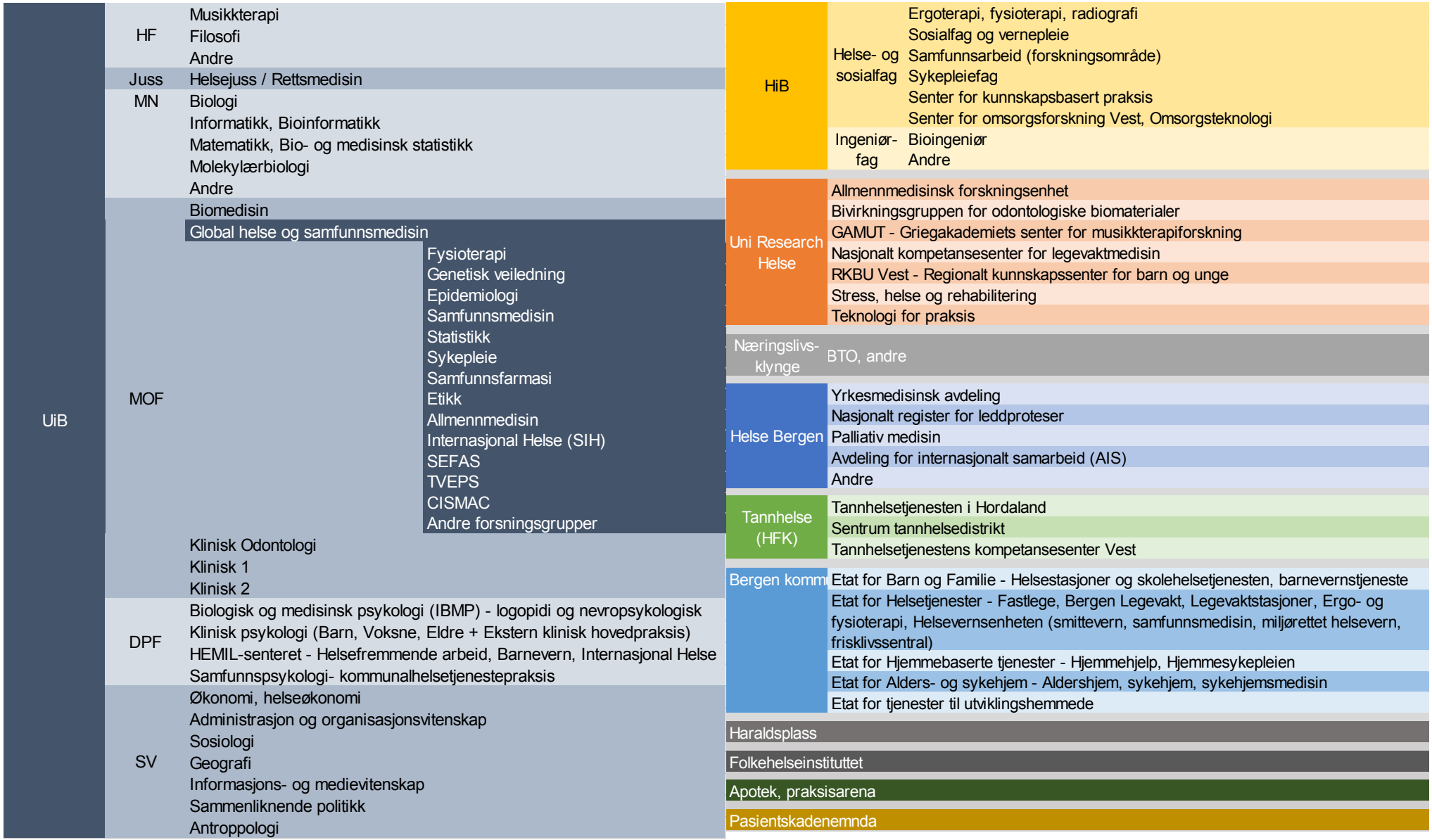

Figur 3: Interessenter HCÅ

1.2.1 Spørsmål som ble stilt i intervju

Spørsmål 1
Hver interessent som ble intervjuet fikk oversikten over interessenter ved HCÅ (figur 3) og ble bedt om å rangere faglige grenseflater til de andre aktører fra lav til høy, basert på deres faglige interesse for nærhet/samarbeid med disse. Der hvor faglig grenseflate ble rangert som middels eller høy, ble interessentene bedt om å gi en begrunnelse for rangeringen.

Spørsmål 2-5
Interessentene bedt om å svare på 4 tilleggsspørsmål:
- Ønsker dere å ha lokaler på Årstadvollen?
- Har dere andre begrunnelser for å være en del av klyngen på Årstadvollen?
- Er det noen som ikke er med i dette interessentbildet, som vi burde hatt med
- Er det infrastruktur-/bygningsmessige forhold som vi burde vite om?
    - For eksempel behov for en spesiell type innredning / lab / pasient-/besøksfunksjoner?
- Er det noen andre i tillegg / i stedet vi burde snakke med om dette?

Interessentbildet ble kontinuerlig oppdatert gjennom hele intervjuprosessen, basert på innspill i hvert intervju, for å sikre at alle aktuelle interessenter ble inkludert i det videre arbeid.

2. Interessenter – kartlegging av faglig interesse

2.1 Innledning

Dette kapittelet gir en oversikt over hvilke grenseflater ved HCÅ hver aktør rangerte med høy faglig interesse for, og med begrunnelser for den høye rangeringen. Fullstendige interesseflater (høy, middels, lav) finnes i vedlegg 1.
Under hver aktørs begrunnelser for høy faglig interesse, finnes en tabell som oppsummerer hvilke grenseflater det gjelder, og på hvilke områder aktørene ser muligheter for faglig samarbeid med de andre aktørene. Vi ser tydelig at det i hovedsak er tre samarbeidsarenaer som går igjen hos aktørene:

- **Tverrfaglige praksisarenaer / Utdanning** – Samarbeid om undervisning, veiledning og oppgaver, i tillegg til å etablere praksisarenaer for studentene på tvers av studieretning, fag og profesjon

- **Forskningsprosjekter** – Samarbeid på tvers av fag og institusjoner om felles forskningsprosjekter

- **Tjenesteinnovasjon og næringsutvikling** – Samarbeid om tjenesteinnovasjon innenfor helsevesenet, og involvering av relevante næringsaktører

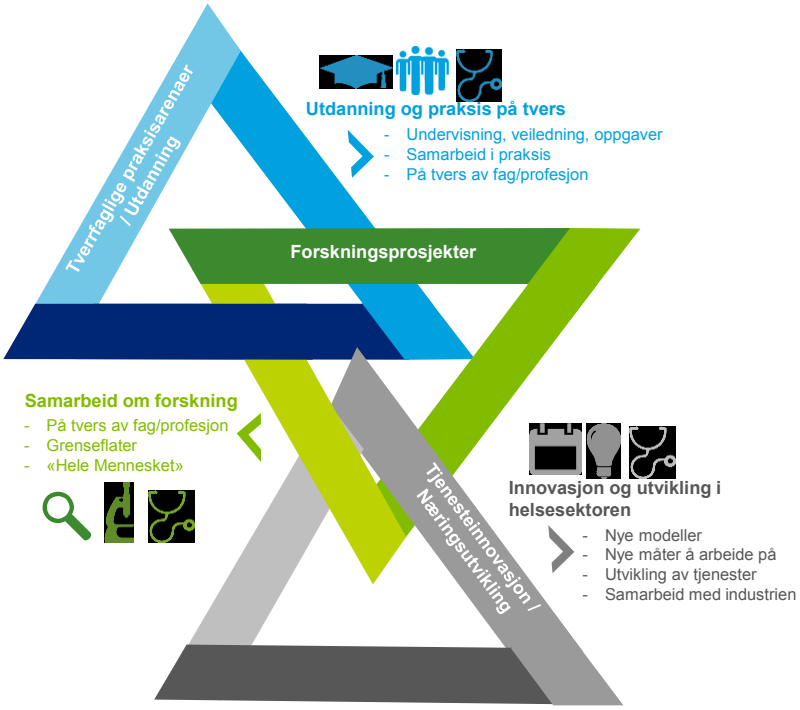

Figur 4: Samarbeidsarenaer

2.2 Universitetet i Bergen

Det ble gjennomført intervjuer med alle fakulteter ved UiB: MOF, DPF, SV, DJF, MN og HF

2.2.1 Det medisinsk-odontologiske fakultet (MOF)

- Det ble gjennomført intervju med ved dekan Nina Langeland, rådgiver Gjert Bakkevold, seksjonssjef Inger Senneseth, prodekan Eyvind Rødahl og fakultetsdirektør Astrid Bårdgard. MOF vurderer høy faglig interesse for grenseflater mot følgende aktører:

- **UiB – Det psykologiske fakultet (DPF)**
  Begrunnelsen for høy rangering går på mulighetene for samarbeid om tverrfaglige praksisarenaer med Institutt for klinisk psykologi. MOF ønsker å få til et samarbeid om praksisarenaer for studenter som vil gagne begge parter, og som er mer rettet mot utviklingen man ser i helsevesenet, med mer tverrfaglig samarbeid.

- **Høgskolen i Bergen (HiB) – Helse- og sosialfag**
  MOF ser store muligheter for samarbeid på masternivå ved flere utdanningsløp ved MOF og Helse- og sosialfagene ved HiB. Blant annet bør man se på mulighetene for å samkjøre masterutdanningene i radiografi, hvor fagmiljøene ved UiB og HiB hver for seg er nokså svake, samt innen fysioterapi og sykepleie.
  HiB har også et Senter for omsorgsforskning Vest, med labfasiliteter lokalisert i Møllendalsveien, og MOF peker på muligheter for forskningssamarbeid med MOFs miljøer innen Alders- og sykehjemsmedisin (SEFAS).
  Det er nedsatt arbeidsgrupper som skal gjennomgå grenseflatene mellom UiB og HiB, blant annet innenfor helse- og sosialfag, for å se på muligheter for samarbeid.

- **Folkehelseinstituttet**
  Er rangert som høy – FHI er i dag samlokalisert med IGS, og samarbeidet mellom miljøene er i dag godt på mange fagområder. Det gjelder særlig samarbeid om forskningsprosjekter og registermiljøer. Det skal trolig etableres et Kommunalt pasient- og brukerregister (KPR) og det kan bli lagt til FHI i Bergen. Hvis det blir tilfellet vil det bli aktuelt for IGS å samarbeide ytterligere med FHI.

  Bergen kommune
  MOF nevner flere grenseflater mot Bergen kommune som er av høy faglig interesse:
    - Etat for helsetjenester – den faglige interessen er knyttet til dagens praksisarenaer for studenter ved MOF (legevakt, legevaktstasjoner), samt muligheter for etablering for nye praksisarenaer, for eksempel gjennom etablering av et legesenter / fastlegekontor ved HCÅ. Under etat for helsetjenester ligger også Helsevernenheten, hvor avdeling for samfunnsmedisin har faglige koblinger inn mot Institutt for global helse og samfunnsmedisin (IGS).
    - Etat for barn og familie – faglig samarbeid gjennom dagens og fremtidige praksisarenaer ved helsestasjoner og i skolehelsetjenesten.
    - Etat for hjemmebaserte tjenester - faglige koblinger knyttet til Senter for alders- og sykehjemsmedisin (SEFAS) ved IGS.
    - Etat for alders- og sykehjem – faglige koblinger knyttet til Senter for alders- og sykehjemsmedisin (SEFAS) ved IGS.

- **Inkubator / Næringslivsklynge ved BTO og andre aktører**
  Det er ønskelig med et innovativt fokus på utviklingen av HCÅ, med tjenesteinnovasjon, Inkubatorvirksomhet, knoppskyting og annen relevant næringslivsutvikling.

- **Uni Research Helse**
  En del av forskningsgruppene ved Uni Research Helse ligger faglig tett opp mot flere miljøer ved MOF. Samarbeid om forskning med Uni Research Helse innenfor relevante områder er viktig og nødvendig for flere faglige enheter ved MOF og samlokalisering ved HCÅ vil styrke forskningssamarbeidet som allerede eksisterer. Særlig viktig er samlokalisering av Uni Research Helses forskningsgrupper «Allmennmedisinsk forskningsenhet» og «Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin» med fagmiljøene ved IGS. Disse miljøene har i dag et tett samarbeid om forskningsprosjekter i dag og videre samlokalisering ved HCÅ vil være viktig for å styrke dette samarbeidet ytterligere i fremtiden.

- **Helse Bergen**
  IGS ved MOF har faglige grenseflater mot flere enheter ved Helse Bergen:
    - Nasjonalt register for leddproteser – Registermiljøene ved IGS har faglige tilknytninger til registermiljøene ved Helse Bergen.

- Avdeling for internasjonalt samarbeid (AIS) – har tette faglige koblinger mot Senter for internasjonal helse (SIH) ved IGS.
- Yrkesmedisin – har tette faglige koblinger mot arbeidsmedisin-miljøene.

- **UiB – Det juridisk fakultet (DJF) – Helsejuss / Rettsmedisin**
  Å koble helsejuss og rettsmedisin inn i helsefagene vil gi grunnlag for mer tverrfaglig forståelse. I dag er det ikke et godt etablert samarbeid mellom disse fagmiljøene, men interessen ved både medisinske fagmiljø og DJF er stor. Noen faglige interaksjoner eksisterer i dag, for eksempel mellom DJF og IGS, innenfor områdene etikk og samfunnsmedisin.

- **UiB – Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV) – Helseøkonomi**
  MOF ser muligheter for faglig samarbeid mellom helseøkonomi ved SV og samfunnsmedisin, epidemiologi, allmennmedisin og alle registermiljøene ved IGS.

- **UiB – Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN) – Institutt for matematikk**
  - Bio- og medisinsk statistikk – her er det samarbeidstradisjoner som kan utvikles ytterligere
  - Bioinformatikk – et viktig samarbeidsfelt som kan utvikles videre

- **Tannhelsetjenesten (HFK)**
  Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest (Tk Vest) er allerede etablert i nabobygget til HCÅ, og har i dag et tett samarbeid med Institutt for klinisk odontologi både når det gjelder forskning og utdanning.

- **Apotek som praksisarena**
  Senter for farmasi ved MOF har spilt inn behovet for et apotek som praksisarena for farmasistudentene. MOF ser faglige grenseflater mellom en slik praksisarena og fagområder som medikamentbruk, rådgivning og klinisk farmasi.

- **Haraldsplass** – Blant annet er det miljøer innenfor geriatri og sykepleie som det vil være naturlig å samarbeide med

Figuren under illustrerer de grenseflatene som er av høy faglig interesse for MOF, og på hvilke arenaer man ser muligheter for styrket samarbeid med interessentene.

Samarbeidsaktører MOF	Samarbeidsarenaer		
	Praksisarena / Utdanning	Forsknings-prosjekter	Tjeneste-innovasjon/ næringsklynge
Det psykologiske fakultet	X	X	
Høgskolen i Bergen (HiB)	X	X	
FHI		X	
Bergen Kommune	X	X	X
BTO / Næringsklynge			X
Uni Research Helse		X	
Helse Bergen	X	X	X
Haraldsplass	X	X	X
Det juridiske fakultet		X	
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	X	X	
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	X	X	X
Tannhelsetjenesten (HFK)	X	X	
Apotek	X		X

Figur 5: MOF - Høy faglig interesseflate og samarbeidsarenaer

MOF trekker særlig frem tverrfaglige praksisarenaer, integrering av klinikk og studenter og forskningssamarbeid innenfor primærhelsetjenesten som de viktigste faglige argumentene for samlokalisering ved HCÅ. De peker også på at klinikkdrift er en egen kompetanse i seg selv og der kan de ulike aktørene ved HCÅ samarbeide og lære av hverandre for å få det til på en best mulig måte for å utvikle gode løsninger i tråd med utviklingen i helsesektoren. Det er imidlertid viktig å påpeke at MOF ikke ønsker å erstatte den praksisopplæringen som allerede eksisterer i dag, men at man ønsker praksisarenaer ved HCÅ som et tillegg til det som allerede finnes.

2.2.2 UiB – MOF – Institutt for global helse og samfunnsmedisin (IGS)

I tillegg til å intervjue representanter fra MOF, ble det også gjennomført intervju med instituttleder Rolv Terje Lie ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin (IGS) som ligger under MOF. Dette fordi IGS i stor grad representerer mye av kjernen i den faglige aktiviteten ved HCÅ.

IGS vurderer høy faglig interesse for grenseflater mot følgende aktører:

- **UiB – Det psykologiske fakultet (DPF)**
  IGS har høy faglig interesse for grenseflater med tre av instituttene ved DPF:
  - Klinisk psykologi – IGS peker på at Institutt for klinisk psykologi utdanner og forsker innen områder som opplagt faller inn under det som er karakterisert som aktuelt inn i HCÅ: Tverrfaglig helse utenfor sykehuset. IGS ønsker å utvikle seg mer på forskningssiden innenfor psykisk helse, og da er et tettere samarbeid med Institutt for klinisk psykologi nødvendig.
  - HEMIL-senteret – Tradisjonelt har IGS og HEMIL-senteret hatt mye samarbeid, men det har dalt mye de siste årene. Man ønsker å øke samarbeidet igjen, både som forskningsarena og praksisarena.
  - Samfunnspsykologi – Institutt for samfunnspsykologi jobber med mye av de samme temaene som IGS, men forskjellen ligger i psykisk versus fysisk helse. Det er klart

faglige forbindelser mellom de to instituttene, og man kan dra nytte av å samarbeide om både forskning og praksis, og lære av hverandre.

- **UiB – Det humanistiske fakultet (HF)**
  IGS beskriver grenseflatene mot både musikkterapi og filosofi ved HF som av høy faglig interesse.
    - Musikkterapi – Det eksisterer en grenseflate mot SEFAS og TVEPS når det gjelder forskning på eldre, og aktivitet på sykehjem. Disse miljøene har felles interesser mot flere av de samme arenaene – deriblant sykehjem.
    - Filosofi – Det eksisterer allerede faglige forbindelser mellom filosofi ved HF og en rekke av fagmiljøene ved IGS og IGS ønsker å få til enda mer faglig samarbeid mellom disse miljøene. Blant annet er medisinsk etikk ved Institutt for filosofi et relevant og viktig fagområde for IGS.

- **UiB – Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN)**
  Særlig to fagmiljøer ved MN trekkes frem som grenseflater av høy faglig interesse for mer samarbeid. Det gjelder Bioinformatikk ved Institutt for informatikk, og Bio- og medisinsk statistikk ved Institutt for matematikk. Dette er områder der fagevalueringene sier at Norge er for svake forskningsmessig. IGS ønsker å styrke disse miljøene og da er det behov for tettere samarbeid.

- **UiB – Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV)**
  IGS har et tett samarbeid med SV i dag når det gjelder helseøkonomi. IGS har for eksempel et masterstudium i helseledelse, hvor SV bidrar inn med helseøkonomi-delen. Tidligere har det også vært en del forskningssamarbeid mellom helseøkonomene og IGS. IGS ønsker å styrke samarbeidet med Institutt for økonomi, både når det gjelder utdanning og forskning.
  IGS nevner også sosialantropologi ved SV, som er av høy faglig interesse for SIH ved IGS. Man forsøker allerede i dag å få til en del faglig samarbeid på tvers av disse miljøene, og ønsker å styrke dette.

- **Høgskolen i Bergen (HiB) – Helse- og sosialfag**
  IGS trekker frem grenseflater mot ett institutt og ett forskningssenter ved Avdeling for helse- og sosialfag ved HiB som er av høy faglig interesse:
    - Institutt for ergoterapi, fysioterapi og radiografi – IGS har allerede godt samarbeid med dette instituttet ved HiB, særlig innenfor fysioterapi. IGS ønsker å utvikle dette samarbeidet ytterligere, både når det gjelder forskning og utdanning.
    - Senter for kunnskapsbasert praksis – Det er i dag en del forskere ved IGS som er aktive i Senter for kunnskapsbasert praksis ved HiB, og motsatt. De to miljøene har en del faglige berøringspunkter i dag, for eksempel innen evidensbasert praksis og livsstilsepidemiologi.

- **Uni Research Helse**
  Flere miljøer ved Uni Research Helse trekkes frem av IGS som grenseflater av høy faglig interesse:
    - Allmennmedisinsk forskningsenhet – Faglige koblinger inn mot allmennmedisin ved IGS. I tillegg er særlig forskning på eldres helse faglig relevant inn mot SEFAS-miljøet og det som er tenkt inn i HCÅ. Det er høyst relevant å dyrke og videreutvikle det samarbeidet som allerede eksisterer og fungerer bra i dag.
    - GAMUT – Et forskningsmiljø som er faglig relevant inn mot miljøene ved IGS. Samarbeid mellom miljøene eksisterer i dag og ønskes dyrket videre i fremtiden.
    - Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin – IGS og kompetansesenteret har tett samarbeid i dag, som det er ønskelig å dyrke og videreutvikle ytterligere.

- **Inkubator / Næringslivsklynge ved BTO og andre**
  IGS er svært positive til inkubatorvirksomhet ved HCÅ, men har i dag begrenset kontakt med BTO. Innovasjon og flere grensesnitt mot industrien er meget interessant inn i HCÅ. Lifandis nevnes som en aktuell næringsaktør inn i HCÅ. De søker nå nye eiere, og UiB er blant dem som er invitert inn i diskusjonen om eierskap. Ellers nevner IGS farmasøytiske selskaper og registermiljøer som relevante aktører inn i HCÅ.

- **Helse Bergen**
  IGS har høy faglig interesse for flere grenseflater mot Helse Bergen:
    - Yrkesmedisinsk avdeling – IGS har et fagmiljø innen arbeidsmedisin som har en tett faglig grenseflate mot yrkesmedisinsk avdeling ved Helse Bergen i dag, og som kommer til å fortsette i fremtiden.
    - Nasjonalt register for leddproteser og andre registermiljøer – IGS har tradisjonelt mye samarbeid med Nasjonalt register for leddproteser som man ønsker å opprettholde. I tillegg er det flere andre kvalitetsregistre ved Helse Bergen som er av faglig interesse for IGS, blant annet Norsk kvalitetsregister for leppe-kjeve-ganespalte.
    - Avdeling for internasjonalt samarbeid (AIS) – Man burde få til et mye tettere samarbeid mellom AIS og Senter for internasjonal helse (SIH) ved IGS.

- **Bergen kommune**
  Flere grenseflater mot Bergen kommune er av høy faglig interesse for IGS:
    - Etat for barn og familie – Helsestasjoner og skolehelsetjenesten – IGS samarbeider i dag med Bergen kommune om et stort prosjekt hvor det samles inn data og oppbygging av register for oppfølging av barn.
    - Etat for helsetjenester – fastlege, legevakt, fysioterapi og andre
    - Etat for alders- og sykehjem – Er faglig relevant inn mot SEFAS spesielt, med tanke på forskning på eldres helse.

- **Haraldsplass**
  Miljøer innen geriatri ved Haraldsplass er av faglig relevans for IGS, særlig inn mot miljøene ved SEFAS.
  NOKLUS og SKIL er kvalitetssikringssentre som holder til ved Haraldsplass (men som er selvstendige), som også er miljøer som er faglig relevante for forskning ved IGS på fastlegeordning.

- **Folkehelseinstituttet (FHI)**
  FHI er i dag samlokalisert med IGS, og samarbeidet mellom miljøene er i dag godt og på mange områder. Det gjelder særlig samarbeid om forskningsprosjekter og registermiljøer. Det skal etableres et Kommunalt pasient- og brukerregister (KPR), og det blir muligens lagt til FHI i Bergen. Hvis det blir tilfellet, blir det aktuelt for IGS å samarbeide ytterligere med FHI.

Figuren under illustrerer de grenseflatene som er av høy faglig interesse for IGS, og på hvilke arenaer man ser muligheter for styrket samarbeid med interessentene.

Samarbeidsaktører IGS	Samarbeidsarenaer		
	Praksisarena / Utdanning	Forsknings-prosjekter	Tjeneste-innovasjon/ næringsklynge
Det humanistiske fakultet	X	X	
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet		X	
Det psykologiske fakultet	X	X	
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	X	X	
Høgskolen i Bergen (HiB)	X	X	
Uni Research Helse		X	
BTO / Næringsklynge			X
Helse Bergen		X	
Bergen Kommune	X	X	
Haraldsplass	X	X	
Folkehelseinstituttet		X	

Figur 6: IGS - Høy faglig interesseflate og samarbeidsarenaer

IGS ser viktigheten av samarbeid mellom de ulike aktørene ved HCÅ særlig når det gjelder forskning og tverrfaglige praksisarenaer. Et legesenter ser IGS som høyrelevant inn i HCÅ, da det både kan brukes effektivt til å fylle praksisbehov, eksamensavvikling, trening, undervisning og opplæring av studenter.

IGS påpeker også viktigheten av å samarbeide om synliggjøring av studentene i helseklyngen, og legge til rette for gode studentmiljøer knyttet opp mot fagmiljøene. Det innebærer studentenes tilstedeværelse ved HCÅ og tilrettelegging av gode undervisnings- og studentarealer.

2.2.3 Det psykologiske fakultet (DPF)

Det ble gjennomført intervju med dekan Jarle Eid og fakultetsdirektør Ragna Valen. DPF vurderer høy faglig interesse for grenseflater mot følgende aktører:

- **UiB – Det medisinsk-odontologiske fakultet (MOF)**
  DPF melder høy faglig interesse for flere grenseflater mot MOF:
    - Institutt for global helse og samfunnsmedisin (IGS) - Generelt har DPF faglige grenseflater inn mot flere områder ved IGS, men de påpeker at det er mer interessant å samarbeide om undervisning enn forskning. Samfunnsmedisin ved IGS trekkes frem som et miljø DPF ønsker å samarbeide med om praksistrening og studentklinikker. Det pekes også på fagområder som logopedi, barnevern og helsefremmende arbeid som mulige samarbeidsområder. Med tanke på praksistrening og studentklinikker er også Allmennmedisin, Alders- og sykehjemsmedisin (SEFAS) og Tverrprofesjonell samarbeidslæring (TVEPS) områder som DPF ser det relevant å samarbeide innenfor. Det handler om å arbeide tettere sammen og se pasienten samlet. Etikk ved IGS pekes også på som et område med høy faglig interesse for DPF, da dette er et tverrfaglig emne i alle helsefag.
    - Institutt for biomedisin - holder til i BB-bygget, og DPF har mye samarbeid med dem i dag. DPF peker på at det kan være interessant å flytte de treningsklinikkrommene som finnes i BB-bygget i dag til HCÅ.

- **Høgskolen i Bergen – Helse- og sosialfag**
    - Sosialfag og vernepleie - DPF har høy faglig interesse for samarbeid med Sosialfag og vernepleie ved HiB da de i dag har en faglig kobling mot deres master i barnevern og ønsker å fortsette og styrke dette samarbeidet ytterligere.
    - Senter for kunnskapsbasert praksis - DPF vurderer den faglige interessen for grenseflaten mot dette senteret som høy, på bakgrunn av viktigheten med oppdatert kunnskap i undervisning og praksis

- **Uni Research Helse**
  DPF har høy faglig interesse for grenseflater inn mot flere miljøer ved Uni Research Helse:
    - RKBU Vest - Regionalt kunnskapssenter for barn og unge. RKBU i andre regioner er naturlig knyttet til universitetene. DPF har også EVU tilbud og bistillinger/professor knyttet til RKBU Vest og har faglige fellesinteresser/kompetansemiljøer. Fakultetet har også barnevernsutdanning på masternivå og flere fra miljøet veiledes og disputerer på fakultetet.
    - Stress, helse og rehabilitering – Fagfeltet er meget sentralt i fakultetets forskningsfelt med blant annet en professor II stilling.
    - GAMUT - Griegakademiets senter for musikkterapiforskning - Noe samarbeid om forskning og veiledning av stipendiater, og studentene fra GAMUT tar en del emner ved Institutt for samfunnspsykologi.
    - Allmennmedisinsk forskningsenhet – Det er flere vitenskapelige tilsatte på fakultetet som forsker innenfor feltet og det er mange faglige fellesområder, særlig innenfor eldres helse.

- **Inkubator / Næringslivsklynge ved BTO og andre**
  En virksomhet som BTO trekkes frem som særlig viktig inn i HCÅ, med tanke på innovasjon inn mot offentlig sektor, og da spesielt når det gjelder innovasjon knyttet til eldres helse, etiske problemstillinger og tjenesteinnovasjon generelt.

- **Bergen kommune**
  Flere grenseflater inn mot Bergen kommune trekkes frem av DPF som områder av høy faglig interesse:
    - Etat for barn og unge - Barnevernstjenesten ved Bergen kommune er tett knyttet opp mot barnevernsmasteren ved DPF. I tillegg har Institutt for klinisk psykologi en psykologisk poliklinikk for barn og ungdom som er tett knyttet opp mot helsestasjoner og skolehelsetjenesten ved Etat for barn og unge.
    - Etat for helsetjenester - Fastleger, Bergen legevakt og legevaktstasjoner ved Etat for helsetjenester har en tett faglig kobling mot Institutt for klinisk psykologi.
    - Etat for psykisk helse og rustjenester - Det er en naturlig kobling mellom Etat for psykisk helse og rustjenester og flere fagområder ved DPF, både med tanke på utdanning/praksis og forskning.

- **Haraldsplass**
  DPF har høy faglig interesse av å samarbeide med Haraldsplass om forskning på temaer som alder og demens.

Figuren under illustrerer de grenseflatene som er av høy faglig interesse for DPF, og på hvilke arenaer man ser muligheter for styrket samarbeid med interessentene.

Samarbeidsaktører DPF	Samarbeidsarenaer		
	Praksisarena / Utdanning	Forsknings-prosjekter	Tjeneste-innovasjon/ næringsklynge
Det medisinsk-odontologiske fakultet	X	X	
Høgskolen i Bergen (HiB)	X	X	
Uni Research Helse		X	
BTO / Næringsklynge			X
Bergen Kommune	X	X	X
Haraldsplass		X	

Figur 7: DPF - Høy faglig interesseflate og samarbeidsarenaer

Hovedargumentene for samlokalisering med nevnte aktører ved HCÅ går på ønsket om å få til tverrfaglige praksisarenaer og praksisnær utdanning sammen med de andre aktørene.

I tillegg ser DPF på HCÅ som en enestående mulighet til å teste ut nye modeller for helsetjenester (tjenesteinnovasjon). Dette kan man dra nytte av både i forbindelse med forskning og utdanning/praksis. DPF nevner for eksempel det å arbeide sammen i tverrfaglige team i en praksisarena eller på en legestasjon ved HCÅ, og at man sammen ser hele pasienten og pasientens ulike behov.

2.2.4 Det juridiske fakultet (DJF)

Det ble gjennomført intervju med dekan Asbjørn Strandbakken og fakultetsdirektør Øystein Iversen. DJF vurderer høy faglig interesse for grenseflater mot følgende aktører:

- **UiB – det medisinsk-odontologiske fakultet (MOF) og Det psykologiske fakultet (DPF)**
  Det juridiske fakultet ser særlig behov for bedre samarbeid og kontakt med MOF og DPF når det gjelder rettsmedisin. De har i dag en kontaktflate mot den marine klyngen og klimaklyngen med tanke på juridiske utfordringer, og ønsker å få til det samme mot HCÅ.

  Et tettere samarbeid og bedre kontaktflate mot medisin og psykologi er nødvendig og ønskelig fra Det juridiske fakultets side. Muligheter for stipendiater på juss å jobbe med problemstillinger mot MOF og psykologi ved HCÅ, og motsatt, er noe man burde vurdere.

  Det er mange mulige grenseflater og områder innenfor helse og psykologi hvor juss og rettsmedisin burde integreres. Det er veldig få områder innen medisin og psykologi som ikke berører juss. Noen områder ble nevnt av Det juridiske fakultet (men det finnes enda flere):
- Tvang og autonomi
- Helseregister
- Juridiske utfordringer innen yrkes-/arbeidsmedisin
- Personvern
- Erstatningsrett
- Bruk av DNA og andre medisinske opplysninger
- Barnevern

  Det finnes i dag ikke denne type tett faglig samarbeid mellom juss og medisin/psykologi i Norge, og det er derfor en unik mulighet for Bergen/UiB å bygge opp en slik tverrfaglig satsing. Det er i dag DJF ved UiB som er det sterkeste fagmiljøet i Norge innenfor rettsmedisin og det burde utnyttes bedre. Det vil være fordeler både for DJF og for medisin/psykologi å få til et slikt samarbeid. Alle parter er avhengige av hverandre for å kunne lykkes med et slikt samarbeid.

Figuren under illustrerer de grenseflatene som er av høy faglig interesse for DJF, og på hvilke arenaer man ser muligheter for styrket samarbeid med interessentene.

Samarbeidsaktører DJF	Samarbeidsarenaer		
	Praksisarena / Utdanning	Forsknings-prosjekter	Tjeneste-innovasjon/ næringsklynge
Det medisinsk-odontologiske fakultet	✖	✖	
Det psykologiske fakultet	✖	✖	

Figur 8: DJF - Høy faglig interesseflate og samarbeidsarenaer

Fra Det juridiske fakultetets side pekes det på interesse for samarbeid med miljøer ved Det medisinsk-odontologiske fakultet og Det psykologiske fakultet om både forskning og utdanning.

2.2.5 *Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN)*

Det ble gjennomført intervju med dekan Helge Dahle. MN vurderer høy faglig interesse for grenseflater mot følgende aktør:

- **UiB – Det medisinsk-odontologiske fakultet**
  MN nevner at de har høy faglig grenseflate og interesse for ytterligere samarbeid med flere av miljøene ved MOF:
  - Institutt for global helse og samfunnsmedisin (IGS) – Det eksisterer i dag en faglig forbindelse mellom IGS og MN gjennom fagområdene Bioinformatikk ved Instittutt for informatikk og Medisinsk statistikk, som er delt mellom IGS og Institutt for matematikk.

Figuren under illustrerer de grenseflatene som er av høy faglig interesse for MN, og på hvilke arenaer man ser muligheter for styrket samarbeid med interessentene.

Samarbeidsaktører MN	Samarbeidsarenaer		
	Praksisarena / Utdanning	Forsknings-prosjekter	Tjeneste-innovasjon/ næringsklynge
Det medisinsk-odontologiske fakultet	✖	✖	

Figur 9: MN - Høy faglig interesseflate og samarbeidsarenaer

Fra MN sin side trekkes både utdanning og forskning frem som områder for samarbeid med nevnte aktør, både gjennom samarbeid om masterutdanninger, stipendiater og forskningsprosjekter.

2.2.6 *Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV)*

Det ble gjennomført intervju med dekan Knut Helland. SV vurderer høy faglig interesse for grenseflater mot følgende aktør:

- **UiB – Det medisinsk-odontologiske fakultet (MOF)**
  SV melder om godt samarbeid med MOF knyttet til både forskning (helse og trygd) og utdanning, for eksempel gjennom samarbeid om erfaringsbasert master i helseøkonomi- og ledelse ved Institutt for Økonomi. I tillegg er det i dag et samarbeid mellom Center for Cancer Biomarkers (CCBIO) ved MOF og Institutt for økonomi ved SV-fakultetet
  SV og IGS har et tett samarbeid i dag, både innenfor forskning og utdanning (førstegangsutdanning og etter- og videreutdanning). De viktigste faglige grenseflatene i denne sammenheng finner vi ved følgende fagområder:
  - Etikk – etikkfeltet er relevant for helsemiljøene ved SV.
  - Internasjonal helse (SIH) – faglige koblinger til blant annet Institutt for sammenliknende politikk gjennom den internasjonale dimensjonen der og medborgerpanelet, samt Institutt for geografi gjennom blant annet:
    - Geografiske informasjonssystemer – planlegging og kartlegging av kommunikasjon, transport, bosted for pasienter og syke.
    - Gruppe for systemdynamikk – modellering og forbedring av flytprosesser ved blant annet sykehus
    - Mat og helse i et internasjonalt perspektiv – et internasjonalt forskningsmiljø
  - Alders- og sykehjemsmedisin (SEFAS) – faglige koblinger til blant annet sosiologi, hvor det forskes på sykefraværsproblematikk, aldersmedisin og eldres helse.

  Videre er det andre miljøer ved SV som har faglige koblinger mot IGS og HCÅ:
  - Antropologi – som består av en internasjonal komponent og en komponent som går på kulturforståelse, hvor kunnskap om håndtering av flyktningkriser for eksempel er et relevant tema i dag

- Administrasjons- og organisasjonsvitenskap – er knyttet opp mot masterprogram i helseøkonomi og –ledelse. I tillegg forskes det mye på ulike styringsnivåer og skillet mellom fylke og kommune, primær- og spesialisthelsetjenesten. Videre er helsevesenet fullt av tema som faller mellom sektorer/grensesnitt, som er viktige og vanskelige å håndtere (Wicked Issues). Temaer her er også organisering og styring av større virksomheter. HCÅ og utviklingen i helsevesenet kommer til å lede til mange interessante problemstillinger og diskusjoner innenfor organisasjonsutvikling

- **Uni Research**
  Det er i dag godt etablert samarbeid mellom SV og Uni Research ved Rokkan senteret og Almennmedisinsk forskningsenhet ved Uni Research Helse. Med tanke på Rokkan senteret utspiller samarbeidet i denne sammenhengen seg i stor grad relatert til den tverrfaglige helsegruppen knyttet til Norsk Medborgerpanel (NMP) som starter opp i 2017. NMP er en internettbasert undersøkelse om nordmenns holdninger til viktige samfunnstema. Helsegruppen vil være tverrfaglig, og bestå av deltagere fra blant annet Institutt for sammenlignende politikk, Institutt for global helse og samfunnsmedisin, og Uni Rokkansenteret. Spørsmål som helsegruppen ønsker å studere spenner over et vidt spekter

  Videre peker institutt for sosialantropologi ved SV på ulike forskningstematiske vinklinger som kan tas opp i et samarbeid med Uni Research helse og andre aktører ved HCÅ: Helsetjenester på tvers av ulike institusjoner, på individ og institusjonsnivå, f.eks. irregulære migranter og mangel på helsetjenester. Sosiale og kulturelle prosesser både nasjonalt og internasjonalt, og hvordan disse kan påvirke og endre forhold knyttet til helse, sykdom og helsetilbud

- **Bergen kommune**
  Gruppen for systemdynamikk ved SV arbeider med analyse av komplekse, dynamiske systemer gjennom datamaskinell modellering og simulering. Formålet er å utvikle strategier for ledelse av slike systemer, eventuelt for påvirkning av slike systemer i en gunstig retning. Gruppen har, i flere år, arbeidet med Helse Vest i forbindelse med pasientorientert logistikk, dvs. strategier for å tilby befolkningen effektive spesialist-helsetjenester. Samspillet mellom spesialisthelsetjenesten og andre helsetjenester står her sentralt. Gruppen for systemdynamikk ønsker å videreføre dette arbeidet innen rammen av en helseklynge, og gjerne i samarbeid med Bergen kommune. På tilsvarende måte er systemdynamikk svært godt egnet til å studere komplekse, fysiologiske prosesser, og gruppen vil gjerne bidra til utformingen av modeller som hjelper medisinere til å forstå sykdomsforløp slik at intervensjoner kan videreutvikles og testes i kontekst av en modell før de prøves ut i praksis

Figuren under illustrerer de grenseflatene som er av høy faglig interesse for SV, og på hvilke arenaer man ser muligheter for styrket samarbeid med interessentene.

Samarbeidsaktører SV	Samarbeidsarenaer		
	Praksisarena / Utdanning	Forsknings-prosjekter	Tjeneste-innovasjon/ næringsklynge
Det medisinsk-odontologiske fakultet	X	X	
Uni Research Helse		X	
Bergen Kommune	X	X	

Figur 10: SV - Høy faglig interesseflate og samarbeidsarenaer

2.2.7 Det humanistiske fakultet (HF)

Det ble gjennomført intervju med dekan Margareth Hagen og fakultetsdirektør Trine Moe. HF påpeker at de i hovedsak har to fagmiljøer ved fakultetet som er relevante mot fagmiljøene ved HCÅ; musikkterapi og medisinsk etikk. Disse fagmiljøene ved HF har høy faglig interesse for grenseflater mot følgende aktører:

- **UiB – Det medisinsk-odontologiske fakultet (MOF)**
  Det er i størst grad IGS man ønsker å samarbeide med om temaer knyttet til HCÅ. Det er allerede etablert samarbeid mellom IGS og HF og dette ønskes styrket ytterligere. Særlig nevnes tre fagmiljøer ved IGS:
  - Samfunnsmedisin – faglige koblinger inn mot medisinsk etikk ved HF
  - Senter for Internasjonal Helse (SIH) – allerede etablert samarbeid
  - Senter for alders- og sykehjemsmedisin (SEFAS) – Ønsker å få til mer samarbeid med disse

- **UiB – Det psykologiske fakultet (DPF)**
  HF samarbeider en del med DPF i dag på områder rundt barn og eldre. De ønsker å få til enda mer samarbeid på tvers med DPF, og nevner særlig fMRI-gruppen ved IBMP som interessant.

- **Høgskolen i Bergen (HiB)**
  Det er særlig Senter for omsorgsforskning Vest ved HiB som HF har et etablert samarbeid med i dag. Generelt kunne HF tenke seg enda mer samarbeid med HiB innen helse- og sosialfag, da særlig inn mot fagområder som dekker barn og eldres helse, og generelle FOU-miljøer ved sykepleierutdanningen.

- **Uni Research Helse**
  Det er et veletablert samarbeid mellom HF og Uni Research Helse i dag og det ønskelig å videreutvikle. GAMUT er en naturlig og viktig del av samarbeidet. I tillegg nevnes flere miljøer ved Uni Helse som er av særlig interesse for HF:
  - Allmennmedisinsk forskningsenhet
  - RKBU Vest – Regionalt kunnskapssenter for barn og unge
  - Stress, helse og rehabilitering

- **Bergen kommune**
  Generelt har HF høy faglig interesse for flere grenseflater mot Bergen kommune. De viktigste finnes mellom miljøene ved musikkterapi og medisinsk etikk ved HF og særlig Etat for barn og familie, Etat for hjemmebaserte tjenester og Etat for alders- og sykehjem. Det er allerede et godt etablert samarbeid med kommunen, blant annet leverer HF EVU-tilbud til kommunen: Etter- og videreutdanning innen medisinsk etikk for helsearbeidere i kommunen starter våren 2016.

- **Haraldsplass**
  Samarbeid med Haraldsplass om utdanning og forskning innen geriatrien er relevant for HF. Det er godt etablert samarbeid med Haraldsplass i dag, blant annet gjennom Kavli forskningssenter for geriatri og demens, som er et samarbeidsprosjekt mellom Haraldsplass diakonale sykehus, UiB og Bergen kommune.

Figuren under illustrerer de grenseflatene som er av høy faglig interesse for HF, og på hvilke arenaer man ser muligheter for styrket samarbeid med interessentene.

Samarbeidsaktører HF	Samarbeidsarenaer		
	Praksisarena / Utdanning	Forsknings-prosjekter	Tjeneste-innovasjon/ næringsklynge
Det medisinsk-odontologiske fakultet	X	X	
Det psykologiske fakuletet	X	X	
Høgskolen i Bergen (HiB)	X	X	
Uni Research Helse		X	
Bergen Kommune	X	X	
Haraldsplass	X	X	

Figur 11: HF - Høy faglig interesseflate og samarbeidsarenaer

For HF er HCÅ en arena der fagmiljøene musikkterapi og medisinsk etikk kan møte andre relevante fagmiljøer og samarbeide om forskningsprosjekter og utdanning. Når det gjelder utdanning påpeker HF behovet for undervisningslokaler ved HCÅ som kan brukes på tvers av utdanningsmiljøer, i tillegg til muligheter for å samarbeide om felles undervisningsopplegg på tvers av institutter og fakulteter.

2.3 Uni Research Helse

Det ble gjennomført et intervju med administrerende direktør for Uni Research Aina Margrethe Berg og forskningsleder Guri Rørtveit.

Uni Research Helse vurderer høy faglig interesse for grenseflater mot flere aktører:

- **UiB – Det medisinsk-odontologiske fakultet (MOF)**
  Uni Research Helse har sterke faglige grenseflater mot både Institutt for global helse og samfunnsmedisin (IGS) og Institutt for klinisk odontologi (IKO), både i forbindelse med forskning, utdanning og praksis:
  - IGS – Spesielt viktig er den faglige tilknytningen til Allmennmedisin ved IGS. Uni Research Helse og Allmennmedisin har kontinuerlig samarbeid om forskningsprosjekter og stipendiater, samtidig som de også har et faglig fellesansvar for profesjonen allmennlege. I tillegg jobber de også tett sammen mot forvaltningen. Andre miljøer ved IGS som Uni Research Helse har høy faglig interesse av å utvikle og styrke samarbeidet om fysioterapi, samfunnsmedisin, sykepleie, samfunnsfarmasi og SEFAS. Med disse miljøene er det faglige samarbeidet særlig knyttet til tverrfaglig forskning inn mot primærhelsetjenesten.
  - IKO – Det pågår en infrastruktursatsning innenfor odontologi som går ut på å bygge forskningsnettverk ut mot praksisplasser i tillegg til at man samarbeider om forskning på eldremedisin.

- **UiB – Det psykologiske fakultet (DPF)**
  Uni Research Helse har høy faglig interesse for grenseflater mot Institutt for klinisk psykologi og HEMIL-senteret ved DPF. De faglige tilknytningene er relatert til RKBU Vest og Allmennmedisinsk forskningsenhet ved Uni Research Helse.

- **UiB - Det humanistiske fakultet (HF)**
  Grenseflater mot musikkterapi ved Griegakademiet (Institutt for musikk) er av høy faglig interesse for Uni Research Helse, med tette faglige tilknytninger til GAMUT. For GAMUT er det viktig med samlokalisering med musikkterapi ved HF uansett hvor denne lokaliseringen måtte være.

- **Høgskolen i Bergen (HiB) – Helse- og sosialfag**
  Grenseflatene mot særlig to av sentrene ved Avdeling for Helse- og sosialfag ved HiB er av høy faglig interesse for Uni Research Helse, med tanke på forskningssamarbeid og behovet for å etablere en infrastruktur for forskning ved HiB:
  - Senter for kunnskapsbasert praksis – Det arbeidet som er rettet mot primærhelsetjenesten er relevant inn mot flere miljøer ved Uni Research Helse og HCÅ.
  - Senter for omsorgsforskning Vest – Senteret er faglig relevant fordi det retter seg mot primærhelsetjenesten. Det er viktig for Uni Research Helse å komme tettere dette miljøet og etablere felles prosjekter knyttet til omsorgsforskning, for eksempel innen fallskader ol.

- **Hordaland Fylkeskommune – Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest**
  Uni Research Helse har allerede et etablert samarbeid med kompetansesenteret og det vil være positivt å komme enda nærmere dette miljøet for å styrke samarbeidet ytterligere.

- **Bergen kommune**
  Uni Research Helse har i dag et veldig godt samarbeid med helsevernenheten ved Etat for helsetjenester i Helse Bergen. De påpeker viktigheten av godt samarbeid med Bergen kommune, og begge aktører vil dra nytte av tettere samarbeid. Kommunen ser også et behov for økt fokus på å integrere forskning som en del av virksomheten, og der spiller Uni Research Helse en viktig rolle. I tillegg peker Uni Research Helse på viktigheten av å etablere et legesenter ved HCÅ, hvor kommunen i så fall kan spille en sentral rolle. Uni Research Helse

har et langvarig samarbeid med Fjellsiden legesenter, og bør prioriteres som aktuell inn i HCÅ for å få til et utvidet samarbeid. Andre legesentre kan være aktuelle, men prioriteten bør ligge på å få med Fjellsiden.

- **Haraldsplass**
  Det er flere miljøer ved Haraldsplass som har viktige faglige tilknytninger til Uni Research Helse, spesielt i forbindelse med geriatri og forskning på eldres helse. I tillegg har NOKLUS og SKIL tilholdssted ved Haraldsplass, som er viktige miljøer for samarbeid for Uni Research Helse.

- **Folkehelseinstituttet (FHI)**
  FHI og Uni Research Helse har i dag et tett samarbeid og ønsker å utvikle dette samarbeidet ytterligere. FHI har størst faglig interesse for Allmennmedisinsk forskningsenhet, Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin og RKBU Vest. Det er i tillegg også en mulighet for at Kommunalt pasient- og brukerregister (KPR) blir lagt til FHI Bergen, og da blir det enda større behov for samarbeid mellom Uni Research Helse og FHI.

Figuren under illustrerer de grenseflatene som er av høy faglig interesse for Uni Research Helse, og på hvilke arenaer man ser muligheter for styrket samarbeid med interessentene.

Samarbeidsaktører Uni Research Helse	Samarbeidsarenaer		
	Praksisarena / Utdanning	Forsknings-prosjekter	Tjeneste-innovasjon/ næringsklynge
Det humanistiske fakultet		X	
Det medisinsk-odontologiske fakultet		X	
Det psykologiske fakultet		X	
Høgskolen i Bergen (HiB)		X	
Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest		X	
Bergen Kommune		X	
Haraldsplass		X	
Folkehelseinstituttet		X	

Figur 12: Uni Research Helse - Høy faglig interesseflate og samarbeidsarenaer

Den viktigste begrunnelsen for at Uni Research Helse ønsker å være del av HCÅ er et utstrakt samarbeid med andre sannsynlige «beboere» der, samt betydelig potensiale for utvikling sammen med nye samarbeidspartnere. Samarbeidsarenaer gjelder i hovedsak forskningsprosjekter, men også i forbindelse med praksisarena gjennom for eksempel et legesenter ved HCÅ.

2.4 Høgskolen i Bergen (HiB) – Avdeling for helse- og sosialfag

Det ble gjennomført intervju med tidligere dekan ved Avdeling for helse- og sosialfag Kristin Ravnanger, og nåværende dekan Monica Wammen Nortvedt.

HiB vurderer høy faglig interesse for grenseflater mot følgende aktører:

- **UiB – Det medisinsk-odontologiske fakultet (MOF)**
  HiB har høy faglig interesse for grenseflater mot alle fagområder ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin (IGS), både når det gjelder forskning og utdanning. I tillegg peker de på viktigheten av å samarbeide om tverrfaglige praksisarenaer. HiB trekker spesielt frem noen fagområder ved IGS som er av særlig faglig interesse for dem:
  - Fysioterapi – HiB har i dag et utdanningssamarbeid med IGS innen fysioterapi

- Genetisk veiledning – er blant annet et tema i jordmorutdanningen ved HiB. Det er flere studenter ved HiB som har master i genetisk veiledning.
- Sykepleie – HiB har et utdanningssamarbeid med IGS innenfor sykepleieutdanning.
- Etikk – er generelt et sentralt emne, og et emne som HiB fokuserer på med tanke på de mange etiske utfordringene man finner i helsevesenet.
- Internasjonal Helse (SIH) – HiB har globalt perspektiv i sin utdanning for eksempel gjennom utveksling til Afrika. I tillegg er det en professor ved HiB som også er ansatt ved SIH. HiB ser det som positivt med ytterligere samarbeid med SIH.
- Alders- og sykehjemsmedisin (SEFAS) – har tett forskningskontakt med Senter for omsorgsforskning Vest ved HiB. De har i dag flere felles prosjekter og man kan gjerne tenke seg en sammenslåing av sentrene i fremtiden, gjerne også knyttet opp mot Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) ved Bergen kommune.
- Tverrprofesjonell samarbeidslæring (TVEPS) – HiB er en del av TVEPS allerede, og de er positive til enda mer tverrfaglighet og samarbeid.

- **UiB – Det psykologiske fakultet (DPF)**
  HiB har høy faglig interesse for grenseflater mot flere institutter ved DPF:
  - Institutt for klinisk psykologi – Samarbeid om klinikker / praksisarenaer er faglig interessant for HiB
  - HEMIL-senteret – Det er koblinger mellom HiB og HEMIL-senteret når det gjelder barnevern, helsefremmende arbeid og internasjonal helse. Spesielt peker HiB på mulighetene for å samle barnevernmiljøene, da de er veldig fragmenterte i dag.
  - Institutt for samfunnspsykologi – HiB ser det interessant å tenke på muligheter for samarbeid i kommunalhelsetjenesten, da særlig rettet mot praksisarenaer.

- **UiB – Det juridiske fakultet (DJF)**
  Det er i dag etablert samarbeid om forskning og undervisning med UiB innen helsejuss og man bør jobbe enda mer tverrfaglig for å få til bedre samarbeid. I dag er det en del undervisning på temaet helsejuss ved flere Bachelorprogrammer ved HiB. I tillegg har HiB ansvar for et forskningsprosjekt med NFR støtte, "Pasientrettigheter", som går på prioriteringer i helsetjenesten. Dette forskningsprosjektet er et samarbeid med Det juridiske fakultet.

- **Uni Research Helse**
  Det er flere grenseflater mot miljøer ved Uni Research Helse som er av høy faglig interesse for HiB:
  - GAMUT – Senter for omsorgsforskning Vest har i dag mye samarbeid med GAMUT, og de holder for tiden på med en søknad for et nytt felles forskningsprosjekt.
  - Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin – faglige koblinger og tette bånd allerede med Senter for omsorgsforskning Vest.
  - RKBU Vest – HiB har samarbeid med RKBU når det gjelder forskning, særlig på fagområder som barnevern og psykologi. I tillegg har HiB ansvar for videreutdanning ved dette miljøet.
  - Stress, helse og rehabilitering – Faglige tilknytninger på forskningssiden på temaer som er veldig aktuelle i dag.
  - Teknologi for praksis – Faglig aktuelt inn mot fagområder ved HiB som omsorgsforskning og simulering, samt generelt med tanke på lærings- og undervisningsmetoder.

- **Inkubator / Næringslivsklynge ved BTO og andre**
  HiB ser på det som positivt med inkubator / næringslivsklynge inn i HCÅ, og peker på Senter for nyskapning ved HiB som et interessant knutepunkt mot BTO.

- **Helse Bergen**
  HiB har et forskningssamarbeid med Helse Bergen og UiB om Barnas energisenter ved Barneklinikken. I tillegg har man i dag samarbeid med Helse Bergen om både forskning og praksis innen pasientsikkerhet. Generelt er Avdeling for helse- og sosialfag ved HiB i tett dialog og samarbeid med flere avdelinger ved Helse Bergen når det gjelder praksis og utdanning ved

både bachelorgrad og videreutdanning, for eksempel innen fysioterapi, kardiologisk, sykepleier, radiograf, sosionom mm.

- **Bergen kommune**
  Avdeling for helse- og sosialfag ved HiB har høy faglig interesse for flere grenseflater mot Bergen kommune, og er i tett dialog og samarbeid med så å si alle etater og enheter i kommunen, både når det gjelder praksisplasser og utviklings- og forskningsprosjekter. Særlig relevant vil samarbeid med Bergen kommune være ved etablering av et legesenter / praksisklinikk ved HCÅ. I tillegg pekes det spesielt på samarbeidet mellom Etat for alders- og sykehjem ved Bergen kommune og Senter for omsorgsforskning Vest. Senteret har for eksempel ansvar for veiledning ved Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) som ligger under Etat for alders- og sykehjem.

- **Haraldsplass**
  Avdeling for helse- og sosialfag har i dag et formelt samarbeid med Høgskolen ved Haraldsplass, i tillegg til at de har en avtale med Haraldsplass Sykehus og Garnes ungdomssenter om praksis. I fremtiden kan man ha nytte av mer samarbeid også på forskningssiden. Begge parter er sterke på geriatri og har behov for å utvikle sine forskningsmiljøer.

- **Folkehelseinstituttet (FHI)**
  HiB har høy faglig interesse for samarbeid med FHI, særlig med tanke på Nasjonalt kunnskapssenter som trolig kommer til å bli lagt inn under FHI. Senter for kunnskapsbasert praksis ved HiB kommer til å være sterkt involvert der. I tillegg er det i dag mye samarbeid mellom FHI og HiB på forskningssiden, blant annet i forhold til bruk av data og registre.

- **Apotek**
  Apotek som praksisarena er noe som rangeres høyt av HiB når det gjelder faglig interesse. Det skjer mye feilmedisinering i helsevesenet, også i hjemmene. Dette er faglig interessant for miljøene ved Senter for omsorgsforskning Vest. HiB ser behov for tverrfaglige praksisarenaer og innovasjon på dette området.

Figuren under illustrerer de grenseflatene som er av høy faglig interesse for HiB (Avdeling for helse- og sosialfag), og på hvilke arenaer man ser muligheter for styrket samarbeid med interessentene.

Samarbeidsaktører HiB	Samarbeidsarenaer		
	Praksisarena / Utdanning	Forsknings-prosjekter	Tjeneste-innovasjon/ næringsklynge
Det juridiske fakultet	X	X	
Det medisinsk-odontologiske fakultet	X	X	
Det psykologiske fakultet	X		
Uni Research Helse		X	
BTO / Næringsklynge			X
Helse Bergen	X	X	
Bergen Kommune	X	X	
Haraldsplass	X	X	
Folkehelseinstituttet		X	
Apotek	X		X

Figur 13: HiB - Høy faglig interesseflate og samarbeidsarenaer

HiB er veldig interessert i tverrfaglige praksisarenaer ved HCÅ og ser helst at det blir fullverdige praksisarenaer med «ekte» pasienter. Nå er det mye fokus på «primærhelsetjenesteteamene», som skal være mer enn bare leger, men også fysioterapeuter, sykepleiere osv. Samarbeid om praksis vil være aktuelt inn i HCÅ for eksempel med en fastlegeklinikk, legesenter eller lignende. Samarbeid med Bergen kommune er viktig på dette punktet.

I tillegg til tverrfaglige praksisarenaer, trekker HiB frem masterutdanninger (både undervisning og forskningsprosjekter for studentene) som interessant samarbeidsområde med de andre aktørene ved HCÅ.

2.5 Haraldsplass

Det ble gjennomført et intervju med Jørn-Henning Theis (administrerende direktør ved Haraldsplass diakonale stiftelse), Kjerstin Fyllingen (administrerende direktør ved Haldsplass diakonale sykehus), Anne Kari Årstad (rektor ved Haraldsplass diakonale høgskole) og Jon Arne Fauskanger (Økonomidirektør ved Haraldsplass diakonale stiftelse). Stiftelsen eier Haraldsplass diakonale sykehus, Haraldsplass diakonale høgskole, Haraldsplass Samtalesenter, Garnes Ungdomssenter og halvparten av Solli DPS. Garnes ungdomssenter vil etter hvert skifte navn til Haraldsplass barnevern. I dette kartleggingsarbeidet har vi valgt å bruke «Haraldsplass» som en fellesbetegnelse på stiftelsen, sykehuset, høgskolen og de andre enhetene. Haraldsplass har det meste av sine enheter lokalisert like over veien fra HCÅ.

På grunn av at Haraldsplass ikke har vært involvert i HCÅ-prosessen tidligere, hadde dette intervjuet en litt annen vinkling enn intervjuene med de andre interessentene.

Generelt melder Haraldsplass om stor interesse for å ta del i HCÅ, og de ser for seg muligheter for samarbeid når det gjelder både forskning, innovasjon og utdanning/praksis innenfor særlig fire fagområder:
- Palliasjon
- Sykepleie
- Barnevern
- Geriatri

Det er særlig skjæringspunktet mellom helse, forskning og innovasjon som er interessant for Haraldsplass, og de peker på at HCÅ er en fin arena for å samarbeide om å utvikle dette videre. Blant eksisterende samarbeid nevner Haraldsplass UiB, HiB, Bergen kommune og Helse Bergen. HCÅ åpner for muligheter for å styrke dette samarbeidet ytterligere, samt utvikle samarbeid med nye aktører.

Figuren under de grenseflatene som er av høy faglig interesse for Haraldsplass, og på hvilke arenaer man ser muligheter for styrket samarbeid.

Samarbeidsaktører Haraldsplass	Samarbeidsarenaer		
	Praksisarena / Utdanning	Forsknings-prosjekter	Tjeneste-innovasjon/ næringsklynge
Det medisinsk-odontologiske fakultet	X	X	X
Høgskolen i Bergen (HiB)	X	X	X
Bergen Kommune	X	X	
Helse Bergen	X	X	

Figur 14: Haraldsplass - Høy faglig interesseflate og samarbeidsarenaer

2.6 Tannhelsetjenesten - Hordaland fylkeskommune (HFK)

Tannhelsetjenesten – Hordaland fylkeskommune (HFK) består i denne sammenheng av tre enheter:
- Tannhelsetjenesten i Hordaland
- Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest (Tk Vest)
- Sentrum tannhelsedistrikt

Det ble gjennomført et intervju med Arne Åsan (Fylkestannlege – Tannhelsetjenesten i Hordaland), Ellen Berggreen (leder Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest) og Bente Holmgren (leder Sentrum tannhelsedistrikt). De tre nevnte enhetene har tilholdssted i Overlege Danielsens Hus (ODH) og Nytt odontologibygg (NOB), som begge er lokalisert ved HCÅ.

Tannhelsetjenesten (HFK) vurderer høy faglig interesse for grenseflater mot følgende aktører:

- **UiB – Det medisinsk-odontologiske fakultet (MOF)**
  Tannhelsetjenesten har høy faglig interesse av samarbeid med både Institutt for klinisk odontologi (IKO) og Institutt for global helse og samfunnsmedisin (IGS). Det er mange naturlige og faglige grenseflater mot IKO, blant annet når det gjelder spesialistutdanning, forskning, pasienter og praksis ved Årstad tannklinikk, som er en del av Sentrum Tannhelsedistrikt og ligger i ODH. I tillegg nevnes samarbeid på fagområdene samfunnsodontologi og samfunnsmedisin. IGS er en viktig samarbeidspartner for Tk Vest når det kommer til forskning. TkVest sitt forskningsoppdrag sier at de skal drive praksisnær klinisk forskning og tjenesteforskning. Grenseflatene mot medisin og andre helseprofesjoner er viktige forskningsområder for dem. De har allerede et pågående tverrfaglig pilotprosjekt sammen med Samfunnsmedisin/AFE og de jobber også sammen om å etablere en felles nasjonal infrastruktur for forskning i tannhelse og allmennhelse i Norge. Flere fagområder ved IGS trekkes frem:
    - Samfunnsmedisin – samarbeid i dag om forskning og utdanning mellom samfunnsodontologi og samfunnsmedisin, og man bør se på muligheter for en sammenslåing av fagområdene. Det er mange likhetstrekk mellom disse områdene, og man ser for eksempel stort behov for samfunnsmedisin inn i offentlig tannhelsetjeneste.
    - Allmennmedisin – det er etablert et samarbeid om å etablere et felles forskningsnettverk med Allmennmedisin.
    - Alders- og sykehjemsmedisin (SEFAS) – et interessant fagmiljø med flere faglige interesseflater, særlig inn mot tannpleie av eldre.
    - Tverrprofesjonell samarbeidslæring (TVEPS) – Tannhelsetjenesten er allerede del av TVEPS, og opplever stor suksess i dette samarbeidet.
    - Statistikk – Statistikk er et svært viktig redskap i forskningen ved Tk Vest og samarbeid med statistikere er nødvendig for dem.

- **UiB – Det psykologiske fakultet (DPF)**
  Det er høy faglig interesse grenseflater mot to av instituttene ved DPF:
    - Institutt for klinisk psykologi – Tannhelsetjenesten har samarbeid med instituttet i dag innenfor forskning. De holder for eksempel på å etablere et forskningsprosjekt på Stord innenfor psykiatri og tannhelse. I tillegg er flere psykologer tilsatt ved Senter for odontofobi ved Tk Vest.
    - HEMIL-senteret – det er allerede et etablert Phd-samarbeid med HEMIL-senteret innen barnevern med felles veiledning for stipendiater.

- **UiB – Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN)**
  Det eksisterer i dag et forskningssamarbeid mellom Tk Vest og fagmiljøene ved bio- og medisinsk statistikk ved MN, for eksempel på epidemiologisk forskning. Tk Vest har behov for mer bistand/kompetanse fra disse miljøene ved MN og ønsker å styrke samarbeidet ytterligere.

- **Høgskolen i Bergen (HiB) – Helse- og sosialfag**
  Det er et ønske fra Tannhelsetjenestens side å komme mer inn i utdanningen for både vernepleie og sykepleie ved HiB for å forelese/kurse studentene i tannpleie og munnstell av eldre, funksjonshemmede og uføre.

- **Uni Research Helse**
  Det er i dag et samarbeid mellom Allmennmedisinsk forskningsenhet ved Uni Research Helse, Tannhelsetjenesten og IGS ved MOF om å etablere et forskningsnettverk for allmennleger, allmennmedisinere og allmenntannleger, da det i dag er lite klinisk forskning innenfor disse områdene. Det er et oppdrag fra helsedirektoratet og et satsningsområde for NFR, og handler mye om å muliggjøre forskningsprosjekter i praksis. I tillegg nevner Tannhelsetjenesten et faglig samarbeid med IKO og Bivirkningsgruppen for odontologiske biomaterialer ved Uni Research Helse som holder til i odontologibygget ved HCÅ.

- **Helse Bergen**
  Ved Helse Bergen har Tannhelsetjenesten en faglig grenseflate mot Norsk kvalitetsregister for leppe-kjeve-ganespalte, Plastisk-kirurgisk avdeling og Kjevekirurgisk avdeling. De har allerede etablerert et forskningssamarbeid/pasientsamarbeid hvor pasienter fra ulike avdelinger i Helse Bergen inngår. Så langt har de samarbeid om pasienter fra eksempelvis Revmatologisk avdeling, Plastikk-kirurgisk avdeling og Barnerøntgen

- **Bergen kommune**
  Tannhelsetjenesten har høy faglig interesse for flere grenseflater mot Bergen kommune innenfor alle etater og grupper av mennesker. Grupper mennesker som har rett til tannpleie: barn og unge, eldre, rusmisbrukere, uføre, utviklingshemmede. Følgende faglige grenseflater trekkes frem:
  - Etat for barn og familie – barn og unges tannhelse er den faglige tilknytningen til Bergen kommune, i tillegg til at de har meldeplikt til barnevernet om noe skulle fanges opp i forbindelse med tannpleien.
  - Etat for helsetjenester – det er i dag et samarbeid med Bergen kommune om tannlegevakten som ble åpnet i Solheimsviken 01.10.15.
  - Etat for hjemmebaserte tjenester – Tann- og munnpleie av eldre og uføre.
  - Etat for alders- og sykehjem – Tann- og munnpleie av eldre, i tillegg til samarbeid om forskningsprosjekt med UiB og Utviklingssenteret for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) ved Bergen kommune.
  - Etat for psykisk helse og rustjenester – ansvar for tann- og munnpleie
  - Etat for tjenester til utviklingshemmede – ansvar for tann- og munnpleie

- **Haraldsplass**
  Det er høy faglig interesse for grenseflater mot Haraldsplass, knyttet til sykepleie, geriatri og barnevern spesielt, både med tanke på utdanning, forskning og tjenesteyting.

Figuren under illustrerer de grenseflatene som er av høy faglig interesse for Tannhelsetjenesten (Tannhelsetjenesten i Hordaland, Sentrum tannhelsedistrikt og Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest), og på hvilke arenaer man ser muligheter for styrket samarbeid med interessentene.

Samarbeidsaktører tannhelse (HFK)	Samarbeidsarenaer		
	Praksisarena / Utdanning	Forsknings-prosjekter	Tjeneste-innovasjon/ næringsklynge
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet		X	
Det medisinsk-odontologiske fakultet	X	X	
Det psykologiske fakultet	X	X	
Høgskolen i Bergen (HiB)	X		
Uni Research Helse		X	
Helse Bergen		X	
Bergen Kommune	X	X	
Haraldsplass	X	X	

Figur 15: Tannhelsetjenesten (HFK) - Høy faglig interesseflate og samarbeidsarenaer

Tannhelsetjenesten ser på muligheter for forskningsprosjekter og utdanning som de viktigste samarbeidsarenaene mellom aktørene ved HCÅ, i tillegg til praksisarenaer.

2.7 Bergen Teknologioverføring (BTO)

Det ble gjennomført intervju med administrerende direktør ved BTO, Anders Haugland. BTO vurderer høy faglig interesse for grenseflater mot MOF og DPF ved UiB og HiB.

Videre ser BTO på etableringen av en inkubator og næringslivsklynge ved HCÅ som relevant og viktig. De påpeker at det kan være lurt å gå aktivt på en del større farma/biotech selskap, og høre om de har lyst til å legge virksomheten sin til Bergen/HCÅ. Kort avstand mellom helt grunnleggende forskning og klinikk er viktig, det er ikke mye av det i dag. Oppstartsmiljøene ved BTO har også behov for å være samlet da de ofte går gjennom de samme utfordringene, i tillegg vil de ha behov for å komme nærmere pasienten, et argument for å legge oppstartsvirksomheter ved BTO til HCÅ.

I tillegg til utdanningsinstitusjonene og næringsklynge ved HCÅ, har BTO også høy interesseflate mot Helse Bergen. Helse Bergen har uttalt at de skal være det sykehuset i Norge som skal være best på brukermedvirkning realisert gjennom tjenesteinnovasjon. Det betyr at de må ta grep, og BTO ser flere muligheter for samarbeid med Helse Bergen på dette området.

Figuren under illustrerer de grenseflatene som er av høy faglig interesse for BTO, og på hvilke arenaer man ser muligheter for styrket samarbeid med interessentene.

Samarbeidsaktører BTO	Samarbeidsarenaer		
	Praksisarena / Utdanning	Forsknings-prosjekter	Tjeneste-innovasjon/ næringsklynge
Det medisinsk-odontologiske fakultet			X
Det psykologiske fakultet			X
Høgskolen i Bergen (HiB)			X
Næringsklynge			X
Helse Bergen			X

Figur 16: BTO - Høy faglig interesseflate og samarbeidsarenaer

Det er i hovedsak innen tjenesteinnovasjon og annen innovasjon BTO ser muligheter for samarbeid med de aktuelle interessentene ved HCÅ.

2.8 Bergen kommune

Det ble gjennomført intervju med kommunaldirektør ved byrådsavdeling for Helse og omsorg Nina Mevold. Bergen kommune vurderer høy faglig interesse for grenseflater mot følgende aktører:

- **UiB – Det medisinsk-odontologiske fakultet (MOF)**
  Bergen kommune melder om høy faglig interesse for flere grenseflater mot MOF, både med tanke på forskningssamarbeid og samarbeid om utdanning og studentpraksis. Ved MOF er det Institutt for global helse og samfunnsmedisin (IGS) og Klinisk 2 (K2) som det er mest aktuelt for Bergen kommune å samarbeide med. K2 er av høy faglig interesse for Bergen kommune på grunn av fagområdene farmasi og ernæring, som er relevante inn mot flere miljøer ved Bergen kommune. Ved IGS er det flere fagområder som er av høy faglig interesse for samarbeid for Bergen kommune:
  - Fysioterapi – Det er åpenbart faglige koblinger ettersom Bergen kommune blant annet har de kommunale fysioterapeutene og avtalefysioterapeutene. I tillegg er fagområdet tett knyttet opp mot Hverdagsrehabilitering som er et stort satsningsområde i

kommunen. Her er det et paradigmeskift hvor det jobbes mer for å få de eldre tilbake i funksjonsnivå i stedet for å bare behandle dem slik de er. Alle pasienthenvendelser skal nå «scannes» for hverdagsrehabilitering, for å undersøke om de kan bli bedre selv.

- Epidemiologi – Er spesielt aktuelt inn mot Bergen kommunes smittevernenhet.
- Samfunnsmedisin – Faglige koblinger inn mot fastlege, legevakt, øyeblikkelig hjelp døgntilbud, helseøkonomi og folkehelse blant annet.
- Statistikk – Samarbeid her er mest knyttet mot forbedring av den medisinske og helsefaglige beslutningsstøtten og e-helse.
- Sykepleie – Sykepleie er den største profesjonstjenesten i primærhelse- og omsorgstjenesten, og er dermed meget relevant for Bergen kommune å samarbeide med. Kunnskap om endrede behov er viktig.
- Samfunnsfarmasi – Høyaktuelt inn i hjemmesykepleie og sykehjem. Legemiddelbehov står for mange avvik i kommunen og en sykehjemspasient bruker langt mer medikamenter enn en sykehuspasient.
- Etikk – Bergen kommune har ansvar for målgrupper som ikke er i stand til å ta vare på seg selv og møter stadig på etiske problemstillinger, særlig i forhold til tvang. Det ligger også etiske problemstillinger i forhold til overordnede prioriteringer.
- Allmennmedisin – faglige koblinger mot fastlegefeltet, legevakt og øyeblikkelig hjelp – døgntilbud.
- SIH – Senter for internasjonal helse har faglige koblinger inn mot Bergen kommunes flyktninghelse, smittevern og beredskap. Dette er høyaktuelt nå med flyktningsituasjonen vi står overfor.
- SEFAS – Bergen kommune og SEFAS samarbeider allerede mye i dag, og Bergen kommune ønsker enda mer samarbeid. Høyst relevant med faglige koblinger inn mot de 22 kommunale sykehjemmene i Bergen kommune og 18 private ideelle.
- TVEPS – Allerede mye samarbeid med TVEPS. Her finnes det et godt etablert forskningssamarbeid.

- **UiB – Det psykologiske fakultet (DPF)**
  Bergen kommune melder om høy faglig interesse for grenseflater mot alle instituttene ved DPF, og den faglige interessen er knyttet til både forskningssamarbeid, utdanningssamarbeid og studentpraksis:
  - IBMP – Det er fagområdet logopedi som er av interesse for Bergen kommune. For eksempel har man innsatsteam ved slag og det er aktuelt inn mot de tjenester Bergen kommune har inn mot barn og unge.
  - IKP – Dette instituttet har flere faglige koblinger og er svært relevant både innenfor helse og psykisk helse og rustjenester. Interesseflater inn i tjenester til eldre, barn og unge, i tillegg til tjenester for utviklingshemmede.
  - HEMIL-senteret – Stikkord for faglige koblinger og høy interesse for samarbeid er folkehelse, barnevern, familieveiledning, internasjonal helse.
  - Samfunnspsykologi – Relevante emner som er av interesse for Bergen kommune å samarbeide mer om er blant annet organisasjon, styring, ledelse, organisasjonskultur og innovasjonskultur.

- **UiB – Det humanistiske fakultet (HF)**
  Ved HF er det høy interesse for å samarbeide med musikkterapimiljøet hvor det også er etablert et faglig samarbeid i dag. Musikkterapi er et fagfelt som Bergen kommune allerede inkluderer i sine tjenester til eldre (alder og demens), og kan utvides til barn og unge (barnevern) og tjenester til utviklingshemmede. I tillegg er det kommunal deltakelse i styringsgruppen for GAMUT. Også etikk ved Institutt for filosofi er av interesse.

- **UiB – Det juridiske fakultet (DJF)**
  Det er for Bergen kommune høy faglig interesse for noen grenseflater mot DJF og stor interesse for faglig samarbeid. Spesielt nevnes tema som tvang og individuelles rettigheter for eksempel eldres rett til sykehjemsplass. Andre emner er også aktuelle å bygge et tettere

samarbeid om, for eksempel helsetjenestelovgivning, barnevernslovgivning, overvåking, kommunikasjon og sporing.

- **UiB – Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN)**
  Bergen kommune melder om høy interesse for samarbeid med MN innen fagområder som bioinformatikk og medisinsk statistikk. Innenfor bioinformatikk er det behov for samarbeid om utvikling og profesjonalisering av systemarkitektur og e-helsefeltet i kommunene. Det er behov for å forbedre den helsefaglige beslutningsstøtten i kommunene, og forenkle tilgangen på data med kvalitetssikrede datauttrekk.

- **UiB – Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV)**
  Flere av instituttene ved SV er av høy faglig interesse for Bergen kommune å etablere et samarbeid med:
  - Økonomi/Helseøkonomi – relevant fordi det kommer en demografiutvikling som presser økonomien og gjør at Bergen kommune kommer til å ha behov for mer beslutningsstøtte på framskriving og helseøkonomi.
  - Administrasjons- og organisasjonsvitenskap – er relevant med tanke på organisering i helsesektoren og kommunene.
  - Geografi – er særs relevant i forbindelse med demografiframskrivinger
  - Informasjons- og medievitenskap – relevant i forbindelse med helsekommunikasjon med befolkningen og behovet for forventningsavklaringer.

- **Høgskolen i Bergen (HiB) – helse- og sosialfag**
  Bergen kommune har høy faglig interesse for grenseflater mot de fleste fagområdene ved Avdeling for helse- og sosialfag ved HiB.
  - Ergoterapi, fysioterapi og radiografi – Fagområdene ergo- og fysioterapi er interessante, både med tanke på praksisutplassering og det å bidra til å påvirke innholdet i studiet.
  - Sosialfag og vernepleie – relevant mot Etat for tjenester til utviklingshemmede samt innen barnevern. Det er interessant å samarbeide både om praksisutplassering og bidra til innhold i studiet.
  - Sykepleiefag – bachelorutdanningen er høyrelevant inn mot Bergen kommune ettersom sykepleiere er den største yrkesgruppen i primærhelsetjenesten. Det er både relevant med samarbeid om praksisutplasseringer og å kunne bidra til innholdet i studiene.
  - Senter for kunnskapsbasert praksis – Bergen kommune er allerede i et etablert samarbeid med senteret og er blant annet med i styringsgruppen.
  - Seter for omsorgsforskning Vest – faglig aktuelt og interessant å samarbeide med inn mot alle enheter ved Bergen kommune.
  - Omsorgsteknologi – særlig faglige koblinger inn mot Smart Omsorg-satsningen i Bergen kommune, og allerede etablert et godt samarbeid med omsorgsteknologimiljøene ved HiB. Det er et felles forskningsprosjekt innen robotteknologi (Smart dusj), og flere søknader under arbeid.

- **Uni Research Helse**
  Bergen kommune og Uni Research Helse har et godt etablert samarbeid i dag og de er inne i en god prosess for kartlegging av interesseflater seg imellom for å finne flere muligheter for samarbeid. Det er flere grenseflater mot Uni Research Helse som er av høy faglig interesse for Bergen kommune.
  - Allmennmedisinsk forskningsenhet – Flere faglige koblinger inn mot fastlegefeltet, legevakt og øyeblikkelig hjelp – døgntilbud.
  - GAMUT – Musikkterapi er et fagområde som brukes av Bergen kommune i tjenester til barn og unge, eldre og utviklingshemmede. Samarbeidet er godt i dag, og Bergen kommune er delaktig i styringsgruppen for GAMUT.
  - Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin – Faglige koblinger inn mot fastlegefeltet, legevakt og øyeblikkelig hjelp - døgntilbud

- RKBU Vest – svært relevant for barn og familiefeltet i Bergen kommune, og særlig inn mot barnevernsmiljøene.
- Stress, helse og rehabilitering – Faglige koblinger til Hverdagsrehabilitering som er et stort satsningsområde i Bergen kommune.
- Teknologi for praksis – faglige tilknytninger til omsorgsteknologi, e-helse og beslutningsstøtte og Bergen kommunes satsningsområde Smart Omsorg.

- **Næringslivsklynge ved BTO, andre**
  Bergen kommune ser positivt på etablering av en næringsklynge ved HCÅ, og synes da spesielt at det er interessant med et fokus på teknologi og e-helse samt tjenestedesign og innovasjon.

- **Helse Bergen**
  Bergen kommune har høy faglig interesse for grenseflater mot Helse Bergen, både innen palliativ medisin, med tanke på lindrende behandling, livets avslutning i sykehjem og i hjemmesykepleien, og mot AIS knyttet til Bergen kommunes fokus på flyktninghelse.

- **Tannhelsetjenesten (HFK)**
  Samarbeid med Sentrum tannhelsedistrikt er viktig med tanke på at sykehjemsbeboere og brukere av hjemmesykepleien alle har behov for tannpleie og munnstell. Det er allerede et etablert samarbeid med Tannhelsetjenestens kompetansesenter Vest gjennom det allmennmedisinske forskningsnettverket som er etablert.

- **Haraldsplass**
  De viktigste fagområdene å etablere et samarbeid med Haraldsplass på er for Bergen kommune innenfor geriatri, samhandling og barnevern.

- **Folkehelseinstituttet (FHI)**
  Det mangler data på viktige omrader innen helse- og omsorgstjenestene i kommunene. Bergen kommune har behov for styrking av systemer for registerdata og koblinger mellom ulike data-kilder. Dagens systemer er ressurskrevende og til dels uforutsigbare. Bergen kommune ønsker et tettere samarbeid med FHI om kommunens behov for registerdata

Figuren under illustrerer de grenseflatene som er av høy faglig interesse for Bergen kommune, og på hvilke arenaer man ser muligheter for styrket samarbeid med interessentene.

Samarbeidsaktører Bergen kommune	Samarbeidsarenaer		
	Praksisarena / Utdanning	Forsknings-prosjekter	Tjeneste-innovasjon/ næringsklynge
Det humanistiske fakultet		X	
Det juridiske fakultet		X	
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet		X	X
Det medisinsk-odontologiske fakultet	X	X	
Det psykologiske fakultet	X	X	
Det samfunnsvitenskapelige fakultet		X	
Høgskolen i Bergen (HiB)	X	X	X
Uni Research Helse		X	
BTO / Næringsklynge			X
Helse Bergen		X	
Tannhelsetjenesten (HFK)	X	X	
Haraldsplass	X	X	
Folkehelseinstituttet		X	

Figur 17: Bergen kommune - høy faglig interesseflate og samarbeidsarenaer

Bergen kommune har ambisjoner om å styrke kunnskapsbasering av tjenestene. Bergen kommune har ansvar for et stort driftsområde med et betydelig behov for mer forskning, praksisutvikling og innovasjon. Med HCÅ etablerer UiB en samarbeidsarena som er av storfaglig interesse for Bergen kommune, både innenfor forskning, utdanning, praksisplasser og innovasjon.

2.9 Helse Bergen

Det ble gjennomført intervju med administrerende direktør Eivind Hansen, viseadministrerende direktør Anne Sissel Faugstad og fagdirektør Alf Henrik Andreassen. Intervjuet med Helse Bergen ble gjennomført på et senere tidspunkt enn de andre intervjuene, og hadde dermed en litt annen struktur enn de øvrige intervjuene.

Helse Bergen oppgir høy faglig interesse for grenseflatene mot alle andre aktører i interessentlisten, og poengterer at kompetansebygging og kompetanseutvikling bør være gjennomgående fellesnevner for all aktivitet ved HCÅ. Det finnes eksempelvis flere sentre for ferdighetstrening og omsorgsteknologi i Bergen, og i stedet for å kjøre dette parallelt bør man heller samarbeide mer og utnytte de felles mulighetene.

Helse Bergen er positive til å etablere nye samarbeidskonstellasjoner og styrke de som allerede eksisterer, innenfor både forskning, praksis og innovasjon. Noen samarbeidsområder nevnes spesielt i denne sammenheng:

- Kompetanseutvikling – bygging og deling av kompetanse, trening, testing og læring mm. Bør være et gjennomgående tema i HCÅ
- Barn og ungdom – Særlig ungdom vil være et viktig satsningsområde for Helse Bergen fremover, inkludert rus
- Samfunnsmedisin og samunnsfarmasi
- Etikk, helsejuss og helseprioritering
- Internasjonal helse
- Eldremedisin
- Helseøkonomi og prosessflyt

- Nyetablerte aktører inn i helsemiljøet

Figuren under illustrerer de grenseflatene som er av høy faglig interesse for Helse Bergen, og på hvilke arenaer man ser muligheter for styrket samarbeid med interessentene.

Samarbeidsaktører Helse Bergen	Samarbeidsarenaer		
	Praksisarena / Utdanning	Forsknings-prosjekter	Tjeneste-innovasjon/ næringsklynge
Det humanistiske fakultet		X	
Det juridiske fakultet		X	
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet		X	X
Det medisinsk-odontologiske fakultet	X	X	
Det psykologiske fakultet	X	X	
Det samfunnsvitenskapelige fakultet		X	
Høgskolen i Bergen (HiB)	X	X	X
Uni Research Helse		X	
BTO / Næringsklynge			X
Bergen kommune		X	
Tannhelsetjenesten (HFK)	X	X	
Haraldsplass	X	X	
Folkehelseinstituttet		X	

Figur 18: Helse Bergen - høy faglig interesseflate og samarbeidsarenaer

Tverrfaglige praksisarenaer vil bidra til kompetanseutvikling- og bygging, noe som Helse Bergen er meget positive til. De nevner også at deres forskningsfokus vil øke i tiden fremover og dermed åpne opp for nye samarbeidsformer om forskningsprosjekter. Også innovasjon er viktig for Helse Bergen og de påpeker viktigheten av å tilpasse forskning, utdanning og praksis til folkehelse og helsevesen i kontinuerlig utvikling.

2.10 Folkehelseinstituttet (FHI)

Det ble gjennomført intervju med avdelingsdirektør for Avdeling for helseregistre, Marta Ebbing, og avdelingsdirektør for Avdeling for psykisk helse, Simon Øverland.

Folkehelseinstituttet (FHI) vurderer høy faglig interesse for grenseflater mot følgende aktører:

- **UiB – Det medisinsk-odontologiske fakultet (MOF)**
  FHI har høy faglig interesse for grenseflater mot Institutt for klinisk odontologi (IKO) og Institutt for global helse og samfunnsmedisin (IGS). Ved IKO er det i dag et samarbeid om prosjektet MoBaTann (Den norske mor og barn undersøkelsens biobank for melketenner). Biobanken drives av IKO og tennene samles inn blant deltakerne i den landsomfattende kohortstudien «Den norske mor og barn undersøkelsen», MoBa, som drives av FHI.

  FHI melder om høy faglig interesse for grenseflater mot hele IGS med utgangspunkt i internasjonal samfunnsfarmasi som fagområde. FHI trekker særlig frem noen fagmiljøer som er av særlig faglig interesse og relevans for deres forskningsmiljøer:
  - Epidemiologi
  - Samfunnsmedisin

    - Statistikk
    - Samfunnsfarmasi (FHI forvalter reseptregisteret)
    - Allmennmedisin
    - SIH (FHI har et globalt mandat)
    - CISMAC - Senter for intervensjonsstudier i mødre- og barnehelse – et senter som FHI samarbeider med

- **UiB – Det psykologiske fakultet (DPF)**
  Ved DPF er det særlig HEMIL-senteret og Institutt for samfunnspsykologi FHI har et faglig samarbeid med i dag, både når det gjelder forskning og undervisning.

- **UiB – Det juridiske fakultet (DJF)**
  Ved DJF er det helst tema som helseforvaltning og forvaltning og bruk av helsedata som er av faglig interesse og relevans for FHI. Pasientjournalloven, helseregisterloven og forskningsloven trekkes frem som lovverk som er av faglig interesse for FHI. I tillegg er det generelt områder som forskningsetikk og forskningsjuss som DJF besitter kunnskap og kompetanse om som FHI og andre kan dra nytte av.

- **UiB – Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN)**
  Ved MN er det grenseflater mot særlig to fagmiljøer som er av høy faglig interesse for FHI. Det ene er bioinformatikk ved institutt for Informatikk. Her er det allerede godt etablert samarbeid blant annet om et helseregisterforskningsprosjekt som går på å øke sikkerheten ved bruk av helsedata. Det andre er bio- og medisinsk statistikk ved Martematisk institutt. Det eksisterer en faglig grenseflate mellom statistikkmiljøene ved MN og FHI og IGS. Generelt ligger det mye statistikk til grunn for mye av det FHI driver med.

- **UiB – Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV)**
  FHI melder om høy faglig interesse for grenseflater mot helseøkonomi ved SV. Der er de gode på sykefravær som er et interessant tema ved FHI. I tillegg ser FHI at helseøkonomene kunne bidratt betydelig inn i Det norske sykdomsbyrdeprosjektet – som er et prosjekt som ser på hva befolkningen lider av, hva man dør av og hva som koster samfunnet mest.

- **Uni Research Helse**
  FHI har i dag forskningssamarbeid med og faglige relasjoner til noen miljøer ved Uni Reseach Helse, som Allmennmedisinsk forskningsenhet, Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin og Stress, helse og rehabilitering. Dersom kommunalt pasient- og brukerregister legges til FHI Bergen, vil det bli enda mer faglig samarbeid med Uni Research Helse.

- **Helse Bergen**
  Det er registermiljøene ved Helse Bergen som er av størst faglig interesse for FHI. Helse Vest og Helse Bergen er noen av de største på registre i landet, og de driver blant annet to nasjonale registre for FHI (NORIC og ABLANOR).

- **Bergen Kommune**
  Dersom KPR legges til Bergen vil den faglige interessen for flere grenseflater mot Bergen kommune være høy – innenfor alle etatene ved kommunen. FHI skal i tiden fremover ha mer med kommunen å gjøre, og man har behov for en gjensidig forbedring av dialog og samarbeid.

Figuren under illustrerer de grenseflatene som er av høy faglig interesse for FHI, og på hvilke arenaer man ser muligheter for styrket samarbeid med interessentene.

Samarbeidsaktører Folkehelseinstituttet	Samarbeidsarenaer		
	Praksisarena / Utdanning	Forsknings-prosjekter	Tjeneste-innovasjon/ næringsklynge
Det medisinsk-odontologiske fakultet	X	X	
Det psykologiske fakultet	X	X	
Det juridiske fakultet		X	
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet		X	
Det samfunnsvitenskapelige fakultet		X	
Uni Research Helse		X	
Helse Bergen		X	
Bergen kommune		X	

Figur 19: FHI - Høy faglig interesseflate og samarbeidsarenaer

Det er i hovedsak forskningssamarbeid som er av størst interesse for FHI inn mot de andre aktørene ved HCÅ, i tillegg til at de allerede har noe samarbeid om undervisning med enkelte aktører som man gjerne ønsker å styrke.

3. Analyse

3.1 Innledning

HCÅ skal romme aktører som representerer hele verdikjeden innenfor primærhelsetjenesten, fra utdanning og teoretiske utgangspunkt, til tjenesteytelse og løsninger som skal dekke brukernes og pasientenes behov.

Utdanningsinstitusjonene, som UiB, HiB og Haraldsplass diakonale høgskole, utdanner helsepersonell som på ulikt vis skal løse de faglige utfordringene som til enhver tid finnes innenfor primærhelsetjenesten.

Forskningsinnsatsen inn mot primærhelsetjenesten er bred og sammensatt. UiB, Uni Research Helse, FHI og HiB bidrar alle mye til forskningen på ulike områder. I tillegg bidrar aktører som Bergen kommune, Haraldsplass, Helse Bergen og Tk Vest med noe forskning innenfor utvalgte tema.

Det er viktig at det faglige innholdet i helseklyngen synliggjør alle deler av verdikjeden innenfor primærhelsetjenesten. En særlig utfordring vil være å utvikle samarbeidsområder mellom utdannings- og forskningsinstitusjoner på den ene siden, og kommuner og tjenesteytere på den andre siden, som representanter for brukere/pasienter og utførere av helsetjenester.

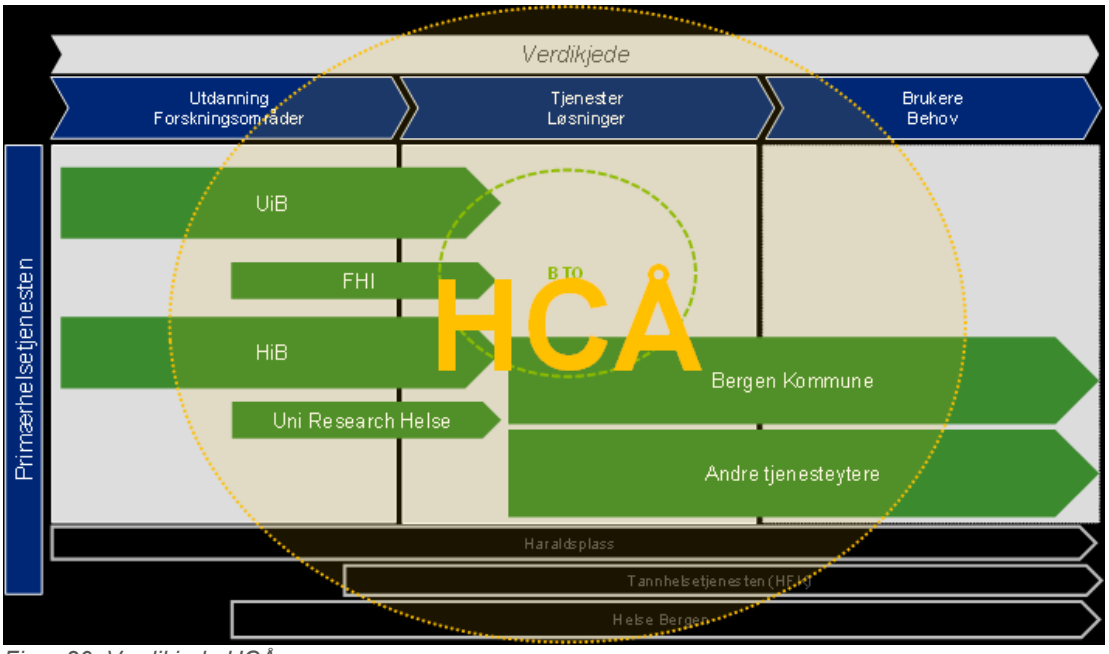

Figur 20: Verdikjede HCÅ

I analysen av grenseflater mellom interessentene er vi både opptatt av de vertikale grenseflatene mellom utdannings- og forskningsinstitusjonene (se figur 20), og den horisontale grenseflaten mellom utdannings- og forskningsmiljøer og representanter for brukerne/pasientene.

3.2 Grenseflater

I intervjuprosessen ba vi hver aktør om å rangere grenseflater mot andre interessenter fra «høy» til «lav» med tanke på deres faglige interesse for disse grenseflatene. Høy faglig interesse for en grenseflate mot en aktør innebærer at man har stor faglig interesse av å etablere nytt samarbeid eller utvide/styrke eksisterende samarbeid mot aktuelle aktører.

Gjennom intervjuene var det IGS som fikk rangeringen «høy» av flest aktører. Dette er illustrert i figuren under.

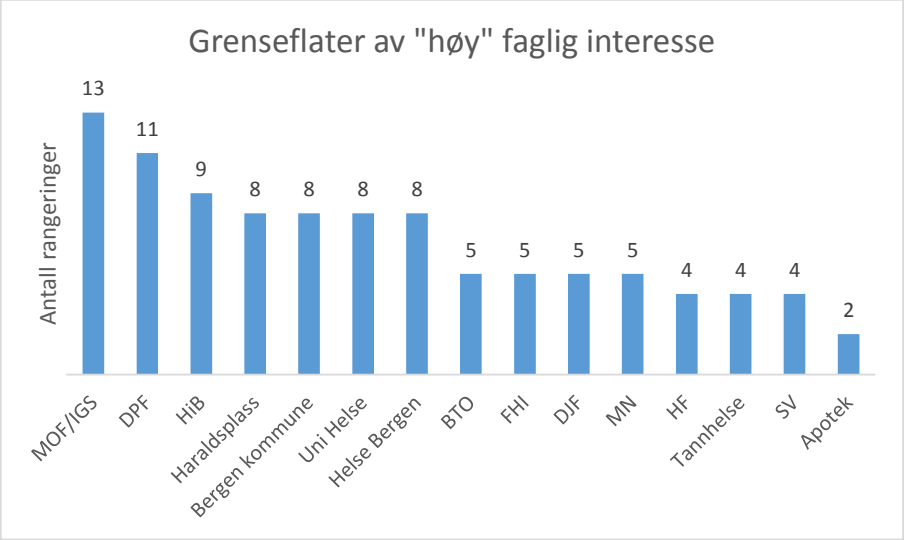

Figur 21: Interesse for grenseflater mot hver interessent - rangert etter flest "høy» score

Figur 21 viser hvor mange interessenter som rangerer grenseflaten mot de andre aktørene som «høy». Som vi ser er det flest aktører som arrangerer den faglige interessen for grenseflater mot MOF/IGS som «høy», etterfulgt av Det psykologiske fakultet (DPF) og HiB. På mange måter representerer IGS, DPF og HiB kjerneaktivitetene i HCÅ.

For å gi et alternativt bilde på hvor mange interessenter som har gitt de andre aktørene «middels» og «høy» grad av faglig interesse, er det illustrert i figur 22.

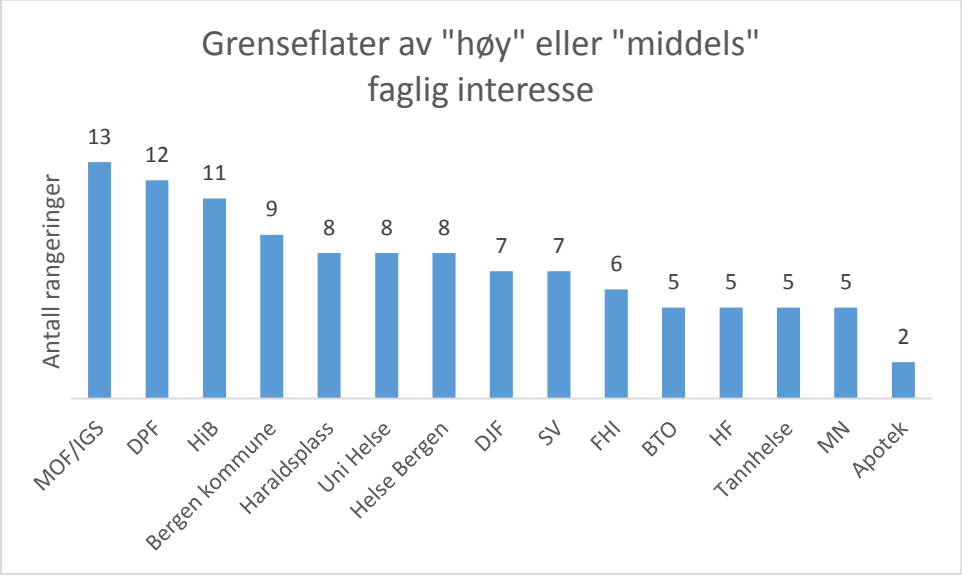

Figur 22: Interesse for grenseflater mot hver interessent - rangert etter flest "høy"/"middels" score

Hovedtendensen i både figur 21 og 22 er at MOF/IGS er rangert med flest «høy» og «middels», og DPF og HiB kommer på henholdsvis 2. og 3. plass. På de andre plassene er det ingen store forskjeller mellom de to figurene.

Det er tydelig at MOF/IGS, DPF og HIB har en sentral og viktig rolle i HCÅ basert på de andre aktørenes faglige interesse. Også Bergen kommune er sentral i HCÅ som utfører av helsetjenester til brukere/pasienter i primærhelsetjenesten. Haraldsplass kommer høyt opp på listen som både utdanningsinstitusjon og tjenesteyter (høgskole og sykehus), tett etterfulgt av forskningsinstitusjonene og Helse Bergen.

3.2.1 Grenseflater mellom utdannings- og forskningsinstitusjoner

Grenseflatene mellom utdannings- og forskningsinstitusjoner kan grovt sett deles i to kategorier. En kategori som beskriver samarbeid om praksisarena og utdanning, og en kategori som inneholder ulike former for forskningssamarbeid. Utdannings- og forskningsinstitusjonene i denne sammenhengen er i hovedsak UiB, HiB, Uni Research Helse og Folkehelseinstituttet, samt de delene av Haraldsplass som bedriver utdanning og forskning.

Som vi ser av kartleggingen er alle aktørene positive til styrke samarbeidet med hverandre. Innenfor kategorien utdanning og praksisarenaer vil både UiB, HiB og Haraldsplass diakonale høgskole styrke samarbeidet med hverandre ytterligere. I tillegg har de alle faglig interesse av å samarbeide med hverandre og forskningsinstitusjonene om forskningsprosjekter. Disse positive relasjonene er illustrert i figur 23.

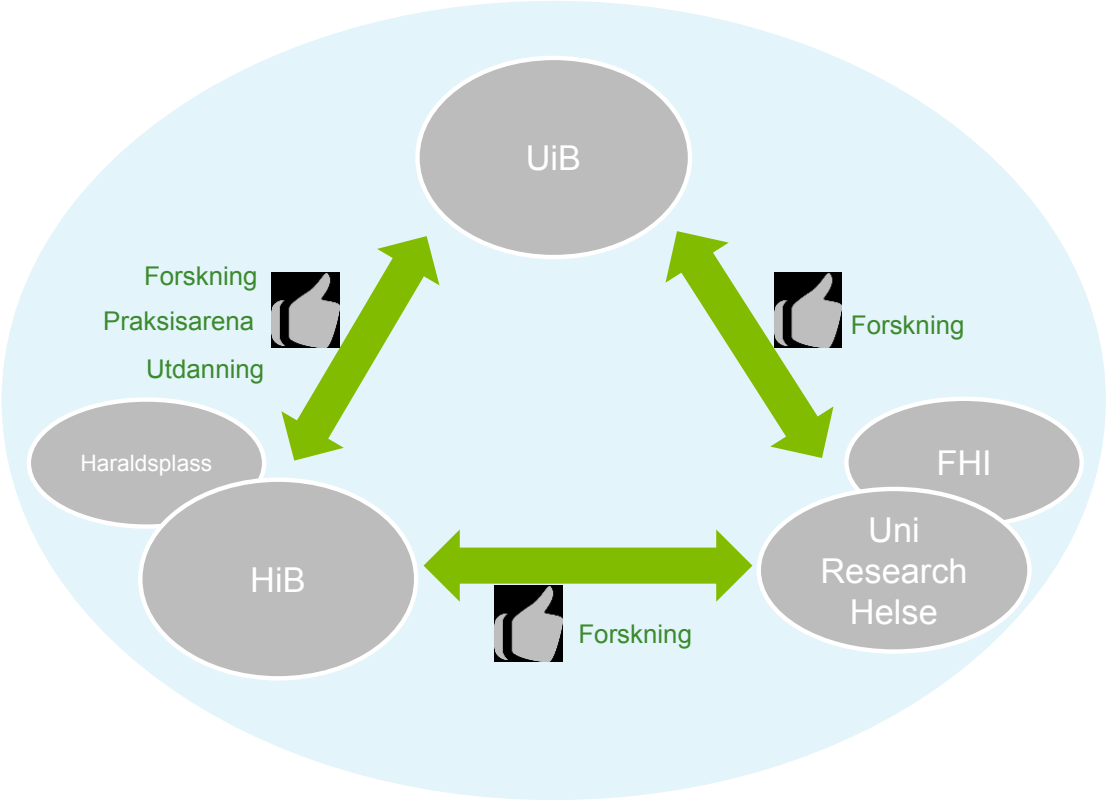

Figur 23: Grenseflater mellom utdannings- og forskningsinstitusjoner

Videre vil vi fokusere på de fire hovedaktørene innen utdanning og forskning som vurderes som mest relevante for HCÅ: UiB, HiB, og Uni Resarch Helse. I det følgende vil vi presentere hvilke fagmiljø ved de fire institusjonene som trekkes frem av andre aktører som de mest interessante å samarbeide med innenfor HCÅ. Dette er basert på hvilke fagområder som trekkes frem i begrunnelsen for «høy» rangering i intervjuene.

3.2.1.1 UiB

Ved UiB er det særlig grenseflatene mot to av fakultetene som trekkes frem av de andre aktørene som interessante og relevante for samarbeid inn i HCÅ, Det medisinsk-odontologiske fakultet (MOF) og Det psykologiske fakultet (DPF).

Listen under viser hvilke fagområder ved MOF og DPF som trekkes frem av flest aktører i sin begrunnelse for den høye rangeringen for interesse for grenseflater mot disse fakultetene:

MOF – IGS:

- SEFAS
- Samfunnsmedisin
- SIH
- Allmennmedisin
- TVEPS
- Etikk
- Statistikk
- Fysioterapi
- Sykepleie
- Samfunnsfarmasi

DPF:

- HEMIL-senteret
- Institutt for klinisk psykologi
- Institutt for samfunnspsykologi

Som vi ser av figuren er det i hovedsak fagmiljøer ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin (IGS) som trekkes frem av andre aktører som områder man har høyest faglig interesse for samarbeid med ved MOF. SEFAS nevnes av flest aktører, tett etterfulgt av samfunnsmedisin, allmennmedisin og SIH.

Ved DPF er de HEMIL-senteret som er mest interessant for andre aktører aktuelle inn i HCÅ-miljøet, tett etterfulgt av Institutt for klinisk psykologi og Institutt for samfunnspsykologi.

3.2.1.2 HiB

Ved HiB er det grenseflater mot fagmiljøer ved Avdeling for helse- og sosialfag som trekkes frem av de andre aktørene som interessante og relevante for samarbeid inn i HCÅ:

Avdeling for helse- og sosialfag

- Sosialfag og vernepleie
- Senter for kunnskapsbasert praksis
- Sykepleie
- Senter for omsorgsforskning Vest
- Ergoterapi, fysioterapi og radiografi

Det er sosialfag og vernepleie som blir nevnt flest ganger av de andre aktørene som er intervjuet, tett etterfulgt av Senter for kunnskapsbasert praksis og sykepleieutdanningene.

3.2.1.3 Uni Research Helse

Ved Uni Research Helse er det flere forskningsgrupper som er av høy interesse for de andre aktørene intervjuet:

- Allmennmedisinsk forskningsenhet
- Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin
- Stress, helse og rehabilitering
- RKBU Vest

- GAMUT

Aller høyest rangeres Allmennmedisinsk forskningsenhet, men også grenseflatene mot Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin, Stress, helse og rehabilitering, RKBU Vest og GAMUT trekkes frem av flere aktører som interessant og relevant for dem å samarbeide mot.

3.2.2 Grenseflater mellom utdanning/forskning og representanter for brukere/pasienter

Grenseflaten mellom utdannings- og forskningsinstitusjoner og representanter for brukere/pasienter i primærhelsetjenesten er i liten grad utviklet og dokumentert, og dermed interessant å studere videre og fokusere på ved HCÅ. Det er allerede etablert samarbeidsfora for å utvikle grenseflaten mellom Bergen kommune og utdannings- og forskningsinstitusjoner i Bergen. Dette samarbeidet er i en tidlig fase, og videreutvikling av dette er en viktig begrunnelse for etablering av helseklyngen.

Bergen kommune melder om høy faglig interesse for grenseflater mot samtlige andre aktører som er intervjuet i denne prosessen, hvilket sier noe om deres egen interesse og engasjement inn i HCÅ. I tillegg melder flere av aktørene «høy» (eller «middels») faglig interesse for grenseflater mot Bergen kommune, altså er det en gjensidig faglig interesse mellom Bergen kommune og andre aktører inn i et HCÅ-miljø.

De intervjuede interessentene som vurderer den faglige interessen for grenseflater mot Bergen kommune som «høy» (eller «middels») er:

- MOF/IGS
- DPF
- SV
- HF
- HiB
- Uni Research Helse
- FHI
- Haraldsplass
- Tannhelsetjenesten (HFK)

Figur 24: Aktører som melder om høy (middels) faglig interesse for grenseflater mot Bergen kommune

En begrunnelse for den høye interessen mot Bergen kommune er at kommunen behandler pasientene/brukerne i primærhelsetjenesten på områder som de andre aktørene utdanner og trener studenter i og forsker på. Byrådsavdelingen for helse og omsorg ved Bergen kommune består av flere etater, og det er samarbeid med Etat for barn og familie, Etat for alders- og sykehjem og Etat for helsetjenester som er av størst faglig interesse for de andre intervjuede interessentene.

Vi ønsker å studere grenseflatene mellom Bergen kommune og utdannings- og forskningsinstitusjonene videre i dette analysearbeidet, og i det følgende vil vi presentere hvilke samarbeidsarenaer og –områder som trekkes frem som mest relevante i disse grenseflatene.

3.2.2.1 Samarbeidsarenaer

Områder som tas opp av interessentene som allerede etablerte samarbeidsarenaer eller muligheter for å etablere nytt samarbeid, kan i stor grad deles inn i tre kategorier:

- **Tverrfaglige praksisarenaer / Utdanning**
- **Forskningsprosjekter**
- **Tjenesteinovasjon / Næringsutvikling**

Dette er også sammenfallende med visjonen for HCÅ. Det kan nevnes at Bergen kommune har initiert et prosjekt for styrket forskning, utdanning og innovasjon sammen med UiB, HiB, Uni Helse og Helse Bergen.

Vi har studert hvilke samarbeidsarenaer trekkes frem av de ulike intervjuede interessentene. Dette er illustrert i figur 25.

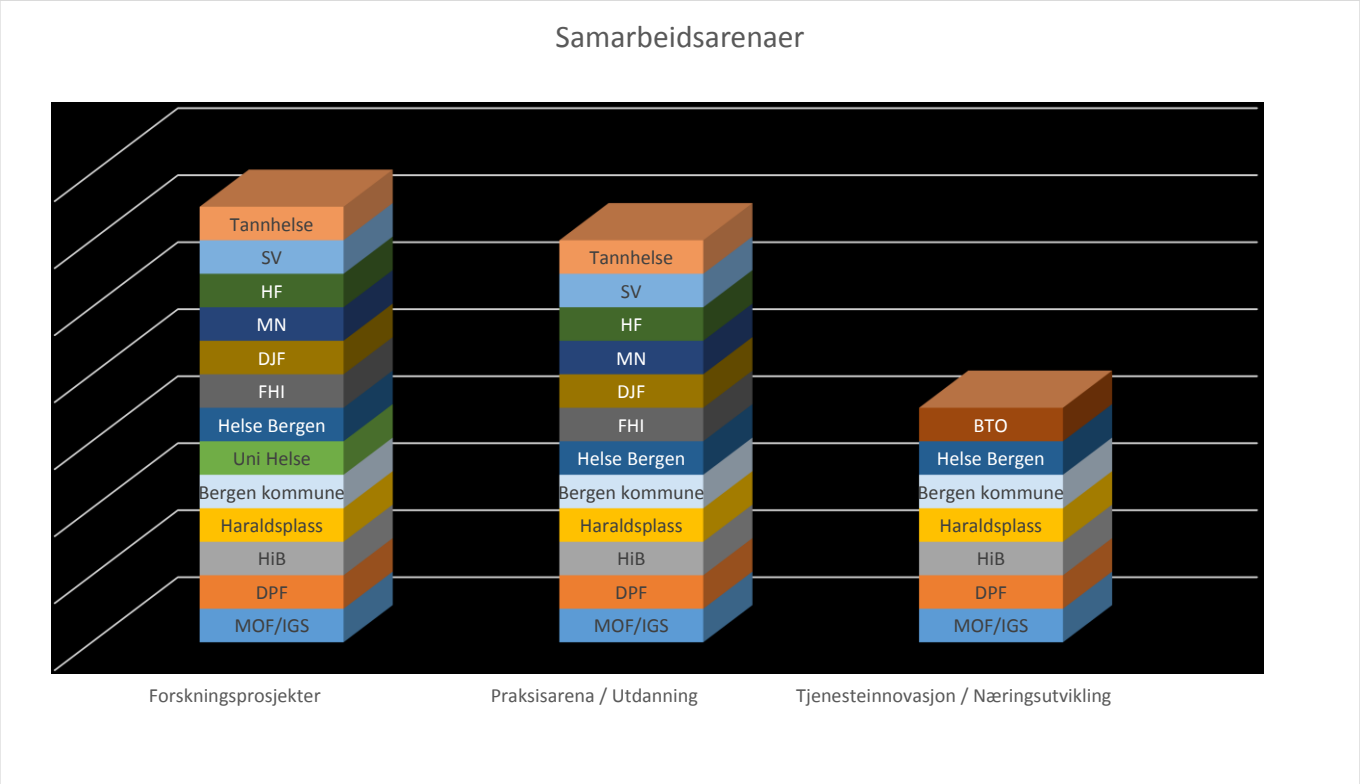

Figur 25: Samarbeidsarenaer ved HCÅ

Som vi har observert gjennomgående i interessentkartlegging, er det generelt høy interesse for samarbeid om både forskningsprosjekter og praksisarenaer/utdanning. Man ser muligheter for å kombinere praksis og undervisning på tvers av fagområder og institusjoner, og til og med bruke denne samhandlingen som grunnlag for forskning og innovasjon. En praksisarena i form av legekontor/legesenter som går på tvers av profesjoner og fagmiljøer vil kunne gi grunnlag for å tenke nytt, allerede på utdanningsnivå, og utforske hvilke løsninger som vil kunne fungere best i praksis.

Selv om tjenesteinnovasjon og næringsutvikling pekes på som en vesentlig del av HCÅ for å skape den dynamikken man ønsker, er det lite tanker rundt hvilke næringsaktører som kan være aktuelle inn. I tillegg til BTO med sin inkubatorvirksomhet, nevnes farmasøytiske selskaper, biotech-selskaper og registermiljøer som kan være aktuelt å plassere/etablere ved HCÅ. I tillegg påpekes viktigheten av bedre utnyttelse av omsorgsteknologisentre og ferdighetstreningssentre i Bergen, på tvers av miljøer og spesielt relevant inn i en arena som HCÅ.

3.2.2.2 Samarbeidsområder

Det er et tydelig uttrykk for ønske om samarbeid blant interessentene i grenseflatene mellom utdannings- og forskningsinstitusjonene og Bergen kommune, og det er interessant å se på hvilke områder det er størst faglig interesse å samarbeide om. For å finne de mest sentrale områdene for samarbeid mellom interessentene i HCÅ har vi tatt utgangspunkt i Bergen kommune og IGS, ettersom

grenseflater MOF/IGS er av høy faglig interesse for samtlige andre aktører (se figur 21) og sentralt inn i et HCÅ-miljø.

Institutt for global helse og samfunnsmedisin (IGS) driver forskning og utdanning innen et bredt spekter av fagområder, og huser flere sentre. Byrådsavdelingen for helse og omsorg ved Bergen kommune består av flere etater. Med utgangspunkt i fagområdene/sentrene ved IGS og etatene ved Bergen kommune som er av størst faglig interesse for de intervjuede aktørene, og områdene som er gjengangere i intervjuene, har vi kommet frem til et utvalg av samarbeidsområder som vi ønsker å studere videre: Eldres helse, Barn og unge, Allmennmedisin, Samfunnsmedisin og Internasjonal helse. Dette er illustrert i figur 26.

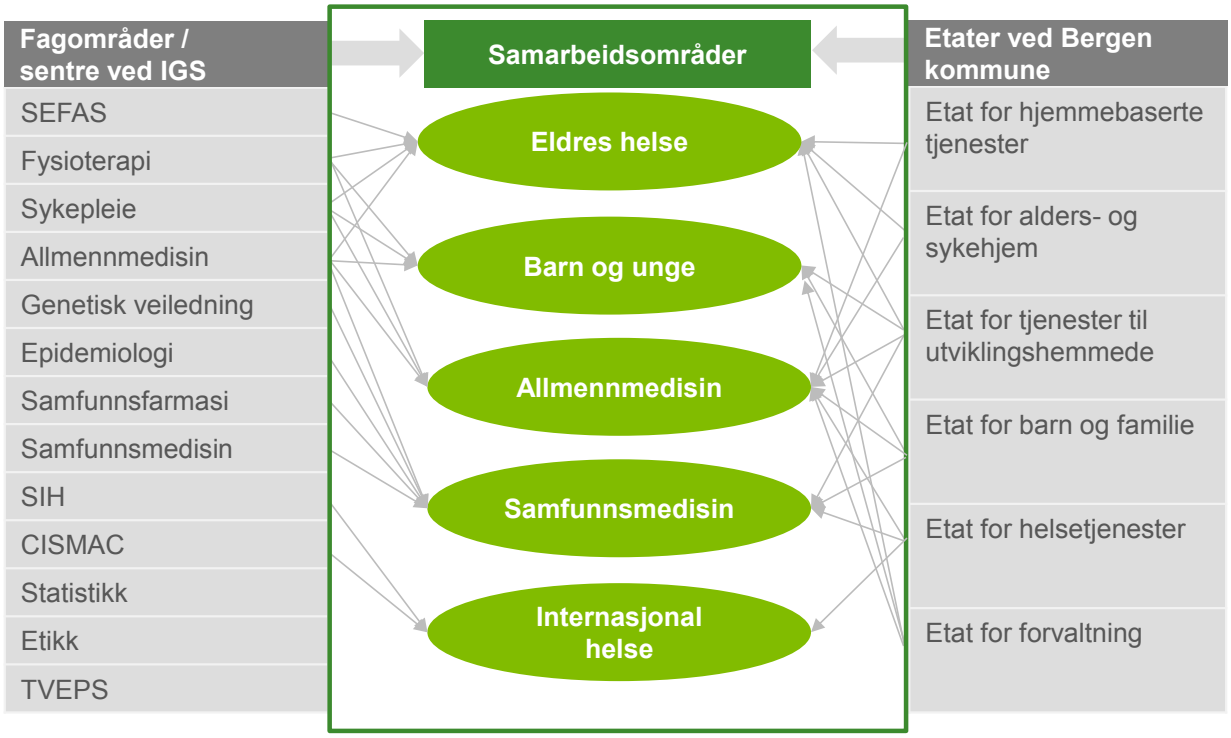

Figur 26: Utvalgte sentrale samarbeidsområder

Disse fem områdene synes å være mest sentrale i beskrivelsen av IGS, etater ved Bergen kommune og de ulike aktørenes rangering av interesse for grenseflater og begrunnelsene for disse.

Et samarbeidsområde kan være sammensatt av flere fagmiljøer ved IGS. Eksempelvis at både SEFAS, fysioterapi og allmennmedisin bidrar inn i samarbeidet om forskning, utdanning og tjenesteyting innenfor «Eldres helse». I tillegg ser vi at «Eldres helse» inngår i flere etater ved Bergen kommune.

Basert på områdene i figuren over har vi sett på hvilke aktører som oppgir faglig interesse for samarbeid rundt disse. Dette er illustrert i figur 27. Samarbeidet utarter seg enten i utdanning, tverrfaglig praksis og/eller forskning.

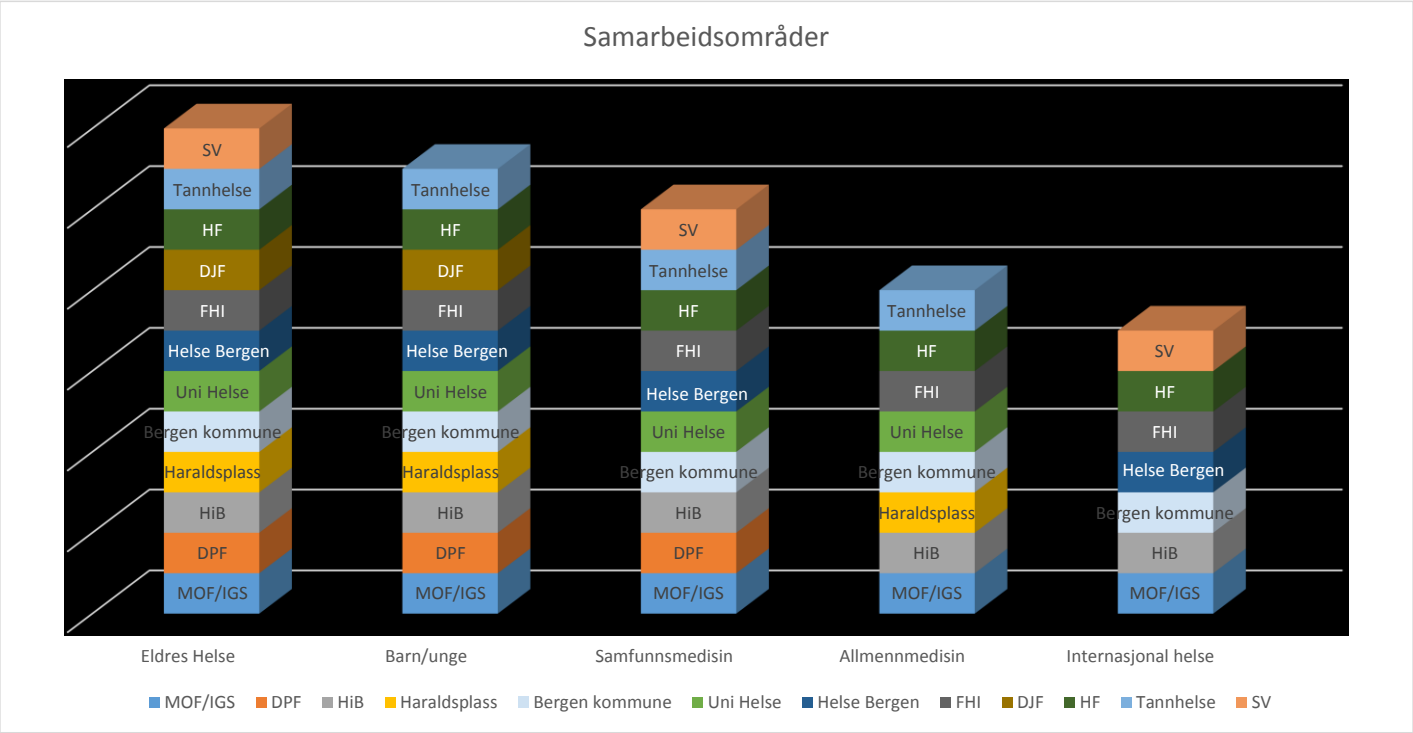

Figur 27: Aktørers interesse for samarbeidsområder ved HCÅ

Figuren over viser hvilke aktører som har nevnt interesse for samarbeid om de fem utvalgte områdene. Rekkefølgen på aktørene er tilfeldig. Et område kan som nevnt ha bidrag fra flere fagområder/sentre ved IGS og hvert område kan ha flere underkategorier. For eksempel innenfor «Eldres helse» er det meldt om konkret interesse for samarbeid om geriatri, demens, palliasjon, alders- og sykehjemsmedisin, omsorgsteknologi, rehabilitering, munn- og tannstell mm.

Som vi ser av figuren har både MOF/IGS, HF, HiB, FHI og Bergen kommune oppgitt faglig interesse for samarbeid om samtlige områder. BTO nevner ikke konkrete områder for samarbeid (men heller generell interesse for samarbeid med aktører) og MN har ikke nevnt interesse for samarbeid innenfor konkrete områder som faller inn under de mest sentrale områdene som er gjenganger blant de fleste aktørene inn mot HCÅ. Derfor er ikke BTO og MN inkludert i grafen over.

3.3 Konklusjon

I kartleggingen av faglige grenseflater mellom interessentene har vi registrert et stort engasjement og ønske om bredere faglig samarbeid med flere aktører. Gjennom kartleggingen har vi sett behov for å identifisere både samarbeidsarenaer og –områder. Det har vært viktig for oss å gi interessemangfoldet, som vi har avdekket gjennom kartleggingen, en struktur og form som kan være et godt grunnlag for videre planlegging av helseklyngen.

Resultatet av kartleggingen kan vi grovt beskrive gjennom to strukturelle kjennetegn:
- Samarbeidsarenaer
- Samarbeidsområder

3.3.1 Samarbeidsarenaer

I interessentkartleggingen er det i hovedsak tre arenaer som trekkes frem. Dette er arenaer som det er høyt faglig ønske om å styrke samarbeidet med andre interessenter om:

- **Tverrfaglige praksisarenaer / Utdanning**
- **Forskningsprosjekter**
- **Tjenesteinovasjon / Næringsutvikling**

Det er spesielt miljøer ved MOF og HiB som ved flere anledninger presiserer mulighetene for og gevinstene av gjensidig samarbeid om utdanning innen helse- og sosialfag og tverrfaglige praksisarenaer. Det poengteres også at et slikt samarbeid er avhengig av bidrag og støtte fra Bergen kommune som er svært positiv til etablering av tverrfaglige praksisarenaer i form av eksempelvis legekontor eller legesenter.

Forskningsprosjekter oppgis som en av de viktigste begrunnelsene for HCÅ hos nesten samtlige av interessentene som er intervjuet. I tråd med visjonsbeskrivelsen ser aktørene behov for utvikling og styrking av forskningssamarbeid for å møte nye utfordringer.

Alle interessentene erkjenner at det er mange muligheter for nytenkning og nye løsninger innenfor primærhelsetjenesten. Nye samarbeidsformer og møteplasser vil være viktig for å få til tjenesteinnovasjon og næringsutvikling.

3.3.2 Samarbeidsområder

Gjennom interessentkartleggingen er det særlig fem faglige områder flere aktører trekker frem som områder de ønsker å øke samarbeidet med andre aktører om:

- **Eldres helse**
- **Barn og unge**
- **Allmennmedisin**
- **Samfunnsmedisin**
- **Internasjonal helse**

Disse samarbeidsområdene er identifisert gjennom interessentenes begrunnelser for høy faglig interesse for grenseflater. I tillegg er disse viktige samarbeidsområder for MOF/IGS og Bergen kommune, som igjen oppgis som sentrale i beskrivelsen av HCÅ.

3.3.3 Samarbeidsarenaer og samarbeidsområder

Det er mulig å tenke seg at samarbeidsflater ved Helsecampus Årstadvollen kan skje på tvers av både samarbeidsarenaer- og områder. Med dette mener vi at samarbeid kan forekomme innenfor alle områdene på alle tre arenaene. Denne sammenhengen er illustrert i figur 28.

	Eldres helse	Barn og unge	Allmennmedisin	Samfunnsmedisin	Internasjonal helse
Praksisarena / Utdanning	X	X	X	X	X
Forskningsprosjekter	X	X	X	X	X
Tjenesteinnovasjon / Næringsklynge	X	X	X	X	X

Figur 28: Sammenheng samarbeidsarenaer- og områder

3.3.4 Reviderte samarbeidsområder

Samarbeidsarenaene og samarbeidsområdene som kom frem av interessentkartleggingen er tatt opp til diskusjon i styringsgruppen og arbeidsgruppen for Helsecampus Årstadvollen. Det er generelt stor enighet om å fokusere videre på samarbeid omkring de arenaer og områder som fremkommer i kartlegging. Likevel foreslås det noen endringer i samarbeidsområdene man skal fokusere videre på ved HCÅ.

Eldres helse, barn og unge, og internasjonal helse ønskes som samarbeidsområder. Videre er det foreslått å fokusere på kommunehelsetjenester som et samarbeidsområde hvor både allmennmedisin og samfunnsmedisin inngår. I tillegg er det ønskelig å legge til ett samarbeidsområde, helse – og omsorgsteknologi. Høgskolen i Bergen har en omsorgsteknologilab som de ønsker å gjøre mer tilgjengelig for samarbeid med andre relevante aktører. Det planlegges at HCÅ kan huse omsorgsteknologilaben slik at den kan benyttes til undervisning, praksis, forskning og innovasjon. De fem samarbeidsområdene som skal være i hovedfokus ved HCÅ er dermed:

- **Eldres helse**
- **Barn og unge**
- **Kommunehelsetjenester**
- **Helse- og omsorgsteknologi**
- **Internasjonal helse**